

**GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA GMINY STĘSZEW
NA LATA 2022-2025**



Wojewódzki Urząd
Ochrony Zabytków w Poznaniu
Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
Uzgodniono ze stanowiska konserwatorskiego

Załącznik do pisma/decyzji/postanowienia/pozwoleń
z dnia 21.12.2021 Nr WUW.522.10585.10.2021

Wielkopolski Wojewódzki
Konserwator Zabytków

Janina
mgr *Janina* Górszczyńska

STĘSZEW

2021

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	5
1.1. Charakterystyka gminy	5
1.2. Postanowienia ogólne	5
1.3. Cele opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami	8
1.4. Podstawa prawna opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami	9
2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego	13
2.1. Relacje Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie kraju	13
2.1.1. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022	13
2.2. Relacje Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu	14
2.2.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	14
2.2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego	15
2.2.3. Program opieki nad zabytkami województwa Wielkopolskiego na lata 2017-2020	16
2.2.4. Program opieki nad zabytkami powiatu poznańskiego na lata 2016-2019.	19
3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy:	22
3.1. Obiekty zabytkowe, nieruchome wpisane do rejestru zabytków	22
3.2. Obiekty z terenu gminy Stęszew znajdujące się w ewidencji zabytków	24
3.3. Wykaz najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy	37
3.4. Krajobraz kulturowy – obszarowe wpisy do rejestru zabytków	40
3.4.1. Historyczne założenie urbanistyczne	40
3.4.2. Spis zabytkowych parków na terenie gminy	40
3.4.3. Spis zabytkowych cmentarzy na terenie gminy	41
3.5. Zabytki archeologiczne	42
3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy	42
3.5.2. Wykaz stanowisk o własnej formie krajobrazowej z terenu gminy	43
3.5.3. Zestawienie liczbowe stanowisk archeologicznych na terenie	

gminy zewidencjonowanych i wpisanych do rejestru zabytków łącznie z funkcją oraz analizą chronologiczną	43
4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego	47
4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków	47
4.2. Uwarunkowania wynikające z projektu Studium uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew	53
4.3. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju Miasta i Gminy Stęszew na lata 2016-2026	57
4.4. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	58
4.5. Uwarunkowania wynikające z uchwały Rady Miasta Stęszew Nr XXI/197/2008 z dnia 15 września 2008 roku	63
4.6. Uwarunkowania wynikające z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Stęszew na lata 2017-2023	64
4.7. Uwarunkowania wynikające ze stopnia realizacji Gminnego Programu Opieki nad zabytkami na lata 2017-2020	67
5. Cele Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla gminy Stęszew	71
5.1. Wynikające z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	71
5.2. Wynikające z projektu Studium uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew	71
5.3. Wynikające z z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Stęszew na lata 2017-2023	71
6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami	71
6.1. Podstawowe kierunki działań	74
6.1.1. Gminna ewidencja zabytków	74
6.1.2. Gminna ewidencja stanowisk archeologicznych	74
6.1.3. Inwentaryzacja zabytków tzw. „małej architektury”	74
6.1.4. Kwerenda zabytkowych cmentarzy ewangelickich	74
6.1.5. Rewitalizacja obiektów zabytkowych	74
6.1.6. Ścieżki i szlaki turystyczno- edukacyjne	75
6.1.7. Edukacja i promocja zabytków miasta i gminy Stęszew	75
6.1.8. Kontakty z właścicielami obiektów zabytkowych	76

6.1.9. Nadzór nad inwestycjami ziemnymi realizowanymi przez gminę, stanowiącymi zagrożenie dla zabytków archeologicznych	76
6.2. Terminarz realizacji oraz środki finansowania	77
7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami	82
8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami	82
9. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami	83

1. Wstęp

1.1 Charakterystyka gminy

Gmina Stęszew usytuowana jest w centrum województwa wielkopolskiego, w odległości 24 kilometrów na południowy- zachód od jego stolicy w Poznaniu. Pod względem administracyjnym jest jedną z 17 gmin Powiatu Poznańskiego. Obszar gminy leży na obszarze Pojezierza Poznańskiego wchodzącego w skład makroregionu Pojezierzy Wielkopolskich, podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich wchodzących w skład Niżu Środkowopolskiego. Od północy sąsiaduje z gminami Buk, Dopiewo, Komorniki, Puszczykowo, od wschodu z gminą Mosina, od południa gminą Czempień, a od zachodu gminą Granowo. Aglomeracja poznańska, a wraz z nią gmina Stęszew, postrzegana jest jako jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów i to nie tylko w skali województwa oraz regionu, ale i w skali całego kraju. Przez gminę przebiega szlak kolejowy z Poznania do Wolsztyna oraz droga krajowa nr 5 z Poznania do Wrocławia, a także drogi wojewódzkie (w tym odcinki Lipnica – Dymaczewo Nowe, Granowo – Kórnik) i powiatowe (odcinki: Dopiewo – Stęszew, Puszczykowo- Komorniki, Dopiewo – Skrzyńki, Będlewo – Rosnówko, Trzebaw – Stęszew, Strykowo – Rybojedzko, Strykowo – Modrze, Modrze – Piotrowo, Piotrowo – Drożdżyce, Modrze – Maksymilianowo, Tomice – Piekary, Skrzyńki – Bielawy, Zemsko – Piekary, Kubaczyn – Piekary, Buk – Piekary, Skrzyńki – Buk).

Powierzchnia gminy Stęszew wynosi 174,6 km² w tym miasto Stęszew zajmuje powierzchnię 5,69 km². Gminę Stęszew zamieszkuje około 15 000 mieszkańców. Na sieć osadniczą gminy składa się miasto Stęszew oraz 34 wsie, w tym 6 wsi dużych (Modrze, Strykowo, Trzebaw, Witobel, Skrzyńki, Dębienko), 7 wsi średnich (Będlewo, Dębno, Jeziorki, Krąplewo, Sapowice, Wronczyn, Zamysłowo), 3 małe (Drożdżyce, Łódź, Słupia) oraz 18 wsi bardzo małych (Antoninek, Będlewo – Leśniczówka, Drogosławiec, Górka, Łódź– Leśniczówka, Mirosławki, Modrze – Smętówko, Modrze – Żydowo, Piekary, Rybojedzko, Srocko Małe, Srocko Małe PGR (od 2016 r. -Srocko) , Strykówko, Tomice, Tomiczki, Twardowo, Wielka Wieś, Zaparcin).

1.2. Postanowienia ogólne

1.2.1. Ilekroć w niniejszym programie mowa jest o:

- a) Ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2021 r. poz.710).

- b) Gminie – rozumie się przez to Gminę Stęszew.
- c) Programie- rozumie się przez to Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Stęszew na lata 2022- 2025.
- d) Planie – rozumie się przez to Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku z dnia 27 stycznia 2020 r.,
- e) Strategii – rozumie się przez to Strategię Rozwoju Województwa Wielkopolskiego- Wielkopolska +2020 z dnia 25 marca 2019 r.
- f) Konserwatorze – rozumie się przez to właściwego miejscowo konserwatora zabytków. Z dniem 01 marca 2010 r. część kompetencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu została przekazana Powiatowemu Konserwatorowi Zabytków w Poznaniu. Powiatowy Konserwator zabytków został powołany na podstawie porozumienia z dnia 24 marca 2009 roku, zawartego pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim i Starostą Poznańskim w sprawie powierzenia Powiatowi Poznańskiemu części spraw z zakresu właściwości Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z dnia 6 maja 2009 roku, nr 85, poz. 1212).

Do zadań Wydziału Powiatowego Konserwatora Zabytków **należą następujące czynności:**

1/ wydawanie decyzji, postanowień i zaświadczeń dotyczących zabytków, określonych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz w przepisach odrębnych, a w szczególności:

- *prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,*
- *sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych i archeologicznych,*
- *sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych prac konserwatorskich, restauratorskich, rewaloryzacyjnych, archeologicznych, robót budowlanych i innych działań przy zabytkach,*
- *wydawanie decyzji i opinii związanych z prowadzeniem prac konserwatorskich, restauratorskich, budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych lub*

innych działań przy zabytku, jego otoczeniu lub na obszarach wpisanych do rejestru zabytków,

- *wydawanie decyzji i opinii związanych z ochroną dziedzictwa archeologicznego i prowadzeniem badań archeologicznych,*
- *wydawanie decyzji i opinii związanych z wycinką drzew i krzewów oraz przeprowadzaniem prac rewaloryzacyjnych zabytkowych zespołów zieleni projektowanej (parki, ogrody, cmentarze, aleje itp.),*
- *opiniowanie projektów decyzji o warunkach zabudowy,*
- *opiniowanie projektów decyzji o lokalizacji celu publicznego,*
- *opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (z wyjątkiem projektów planów obejmujących całą gminę).*

2/ upowszechnianie wiedzy o zabytkach przy współpracy z Wydziałem Promocji,

3/ prowadzenie i aktualizowanie podstawowej dokumentacji zabytków,

4/ prowadzenie dla każdego zabytku zbioru dokumentów zawierającego p.w. kartę ewidencyjną, dokumentację prawną, konserwatorską, historyczną, ikonograficzną i inwentaryzacyjną i in.,

5/ umieszczaniem na zabytkach nieruchomych odpowiednich znaków lub zapisów,

6/ wydawaniem decyzji o zabezpieczeniu dobra kultury w formie ustanowienia tymczasowego zajęcia,

7/ ustanawianiem społecznych opiekunów zabytków,

8/ wspieraniem na wniosek zainteresowanych gmin, podjętych przez nie inicjatyw tworzenia parków kulturowych,

9/ wspieraniem na wniosek zainteresowanych stron inicjatyw społecznych w sprawie wystąpienia do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ustanawiania Pomników Historii,

10/ *współpraca z innymi organami administracji publicznej.*

Na mocy porozumienia z dnia 24. marca 2009 r. z kompetencji Powiatowego Konserwatora Zabytków **wyłącza się** następujące sprawy:

- *prowadzenie rejestru zabytków na terenie województwa wielkopolskiego,*
- *wydawanie decyzji o wpisie zabytku do rejestru*
- *prowadzenie wojewódzkiej ewidencji zabytków,*
- *wydawanie pozwoleń na czasowy wywóz zabytku za granicę oraz zaświadczeń, że wywożone przedmioty nie wymagają pozwolenia na wywóz za granicę,*
- *wydawanie pozwoleń na sprzedaż, zamianę, darowiznę lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek,*
- *zabytki ruchome,*
- *opiniowanie projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gmin oraz z zakresu uzgadniania projektów planów miejscowych obejmujących teren całej gminy określonych w art. 11 pkt. 8 lit c. art. 17 pkt. 7 lit c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,*

<http://www.bip.powiat.poznan.pl/2074.powiatowy-konserwator-zabytkow.html>

1.3. Cele opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

Nadrzędnym celem opracowania Programu jest zahamowanie degradacji i poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego gminy.

Szczegółowo cele zostały określone w **art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:**

- a. *uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;*
- b. *zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;*
- c. *wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;*
- d. *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;*
- e. *określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków;*
- f. *podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*

Ponadto celami są:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- podejmowanie i określanie warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych;
- inicjowanie i wspieranie działań edukacyjnych, informacyjnych, turystycznych i innych, których celem jest propagowanie znajomości zabytków wśród mieszkańców gminy oraz zaszczepianie w ich świadomości zasadności i potrzeby opieki nad zabytkami;
- zachowanie oryginalności, odmienności miasta pozwalające na identyfikację kulturową w zglobalizowanym świecie;
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

1.4. Podstawa prawna opracowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

1.4.1. Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483)

Zgodnie z art. 5: *Rzeczpospolita Polska strzeże (...) dziedzictwa narodowego. Rozumiejąc zabytki, jako dobro narodowe, wspólne, art. 82 konstytucji mówi: obowiązkiem obywatela (...) jest troska o dobro wspólne.*

1.4.2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446),

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt. 9 ustawy, do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym m.in. sprawy kultury (w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury) oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

1.4.3. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.). Ustawa z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 1595). Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 marca **2021 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2021 r., poz.710).

Zgodnie z art. 4 i 5 ustawa definiuje pojęcia ochrony zabytków i opieki nad zabytkiem:

a) *ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:*

1/ zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;

2/ zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;

3/ udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;

4/ przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;

5/ kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;

6/ uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska (art. 4);

b) *opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:*

1/ naukowego badania i dokumentowania zabytku;

2/ prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;

3/ zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;

4/ korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;

5/popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury (art.5).

Ustawa, w zakresie ochrony zabytków z późniejszymi zmianami, nakłada na gminę następujące obowiązki i uprawnienia:

- a) prawo utworzenia przez Radę Gminy (po uprzednim zasięgnięciu opinii Konserwatora) parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji (art. 16 ust. 1);
- b) obowiązek uwzględniania w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków nieruchomych i ich otoczenia oraz ustaleń programu;
Studium i plany miejscowe wymagają odpowiednio zaopiniowania lub uzgodnienia przez Konserwatora (art. 18, art. 19 i art. 20).
- c) obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków z terenu gminy;
- d) przyjmowanie zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadamianie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 32 ust.1 pkt. 3 i ust.2);
- e) przyjmowanie zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadamianie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 33 ust. 1 i ust. 2);
- f) sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich i budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny posiada Gmina (art. 71 ust. 1 i 2);
- g) w trybie określonym odrębnymi przepisami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub

znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków może być udzielona przez organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale (art. 81 ust.1).

Dotacja, w zakresie określonym w art. 77, może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie przez wnioskodawcę prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków(art. 81 ust.2);

- h) sporządzanie przez Wójta/ Burmistrza gminy i przyjmowanie przez Radę Gminy na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami (art. 87 ust. 1, ust. 2, ust. 3 i ust.4). Co dwa lata Wójt Gminy sporządza i przedstawia Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu (art. 87 ust. 5).

1.4.4. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami

(Dz. U. 1997 Nr 115 poz. 741 z późniejszymi zmianami, tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1990, z 2021 r. poz. 11, 234, 815).

Ustawa określa zasady dotyczące sprzedaży, zamiany itp. obiektów będących własnością jednostek samorządu terytorialnego:

a) Sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek, wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 13, ust. 4).

b) Sprzedaż, zamiana, darowizna lub dzierżawa nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, będących cmentarzami ujętymi w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 13, ust.5).

2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego

2.1. Relacje Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie kraju:

2.1.1 Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022 (dalej Program 2019-2022) został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 82 z dnia 13 sierpnia 2019 roku (Dziennik Urzędowy RP., poz. 808 z dnia 11.09.2019 roku).

Program ma na celu realizację ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 roku (Dz.U. z 2018 roku, poz. 2067 z późniejszymi zmianami) i jest głównym dokumentem strategicznym określającym cele administracji rządowej oraz podległych jej służb i instytucji w tym zakresie oraz środki służące realizacji zamierzonych celów.

W Programie 2019-2022 dokonano ewaluacji poprzednio obowiązującego Programu na lata 2014-2017, którego głównym celem było: *Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków*. Biorąc pod uwagę wnioski z realizacji i ewaluacji poprzedniego Programu oraz zmiany ustawowe został sformułowany główny cel Programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022:

Stworzenie warunków do zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami

Dla jego realizacji założono trzy cele szczegółowe:

- *optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego (Cel 1),*
- *wspieranie działań w zakresie opieki nad zabytkami (Cel 2),*
- *budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego (Cel 3).*

Dla poszczególnych celów szczegółowych ustalono podstawowe kierunki działań:

- Cel 1: - wzmocnianie systemu ochrony na poziomie lokalnym,*
 - *wzmocnianie systemu ochrony na poziomie centralnym,*
- Cel 2: - merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami,*
 - *podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego*
- Cel 3: - upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości,*
 - *tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami.*

Cele te będą realizowane w ramach szczegółowych zadań, a dla ich wykonania opracowano szczegółowy harmonogram oraz plan finansowy. Określono również zasady i strukturę zarządzania Programem 2019-2022 oraz jego monitoring i ewaluację realizacji.

2.2. Relacje Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu:

2.2.1 Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.

Strategia rozwoju województwa Wielkopolskiego do 2030 roku jest dokumentem o charakterze planistycznym opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 27 stycznia 2020 r.

Strategia określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa. Ustalenia tam zawarte stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, przez co jej ustalenia mają bezpośredni wpływ na zachowanie i poprawę jakości krajobrazu kulturowego.

Wśród kilku najważniejszych wyzwań, jakie służą rozwojowi Wielkopolski i wynikających z nich celów wymieniono:

- *Przeciwdziałanie dezintegracji społecznej i utracie regionalnej tożsamości, rozwijanie kapitału społecznego i kulturowego* (Wyzwanie 4). Stwierdzono m.in., że kultura jest jednym z obszarów wpływających na budowanie kapitału społecznego. Zabytki nieruchome, muzea, teatry, instytucje muzyczne stanowią około 1/10 tego typu obiektów, a wiele obiektów zostało uznanych za najciekawsze obiekty krajoznawcze w kraju. Mimo występowania licznych instytucji kulturowych w regionie, pod względem odwiedzających województwo zajmuje niskie pozycje w skali całego kraju.

- *Poprawa warunków życia z poszanowaniem środowiska przyrodniczego* (Wyzwanie 5). Stwierdzono m.in., że bogate dziedzictwo kulturowe w połączeniu z obszarami zalesionymi i cennymi przyrodniczo, tworzą podstawy do rozwoju turystyki i rekreacji w regionie. Za walor regionu o randze krajowej i międzynarodowej uznano m.in. Wielką Pętlę Wielkopolską.

Za jedną z mocnych stron województwa wielkopolskiego uznano m.in.:

- *dużą różnorodność i wartość dziedzictwa kulturowego*
- *silną tożsamość regionalną opartą na wizerunku, pracowitości i porządku, samoorganizacji i samorządności Wielkopolan.*

W dokumencie zaprezentowano wizję województwa w perspektywie najbliższej dekady:

Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami, wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki do życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Za podstawowy cel samorządu lokalnego w Strategii rozwoju uznano:

Samorząd województwa wielkopolskiego umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu, dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

2.2.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

Dnia 25 marca 2019 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr V/70/2019 przyjął Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego – Wielkopolska 2020+.

W syntezie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego województwa za najważniejsze cechy środowiska kulturowego Wielkopolski uznano:

- dużą różnorodność dziedzictwa kulturowego,
- wysoką wartość kulturową obiektów zabytkowych,
- bogactwo obszarów i obiektów zabytkowych,
- liczne zabytki archeologiczne,
- obszary kulturowo cenne,
- niewielki stopień rozpoznania dóbr kultury współczesnej,
- gęsta sieć szlaków kulturowych.

Wśród największych zagrożeń dla środowiska kulturowego wymieniono m.in.

- lokowanie w sąsiedztwie zabytków obiektów niedostosowanych do skali otoczenia, często stwarzających kolizję widokową w obszarach stanowiących przedpola ekspozycji dla obiektów cennych kulturowo oraz wynikające

z nieodpowiedniej dbałości o estetykę nowych obiektów, niedostosowaną do wartości przestrzeni, w której są realizowane,

- konflikty wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej rolnej i wydobywczej oraz wynikające z przeprowadzonych inwestycji budowlanych, m.in. budowy nowych szlaków komunikacyjnych, linii energetycznych, zbiorników wodnych czy budownictwa w ujęciu ogólnym, wymagających prac ziemnych zagrażających przede wszystkim zabytkom archeologicznym...

W planie wyznaczono główne cele polityki przestrzennej, zasady ich realizacji oraz przyjęto kierunki działań. Za jeden z głównych celów uznano:

Ochronę potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji.

Dla realizacji tego celu polityki przestrzennej, regionalnej i narodowej określono podstawowe kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- *wzmacnianie tożsamości narodowej i regionalnej*
- *rozwój zróżnicowanych form turystyki*

Dla realizacji wskazanych kierunków zagospodarowania przestrzennego określono szerokie spektrum działań w zakresie:

- kształtowania głównego obszaru kulturowego,
- zachowania zasobów dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego,
- poprawy jakości przestrzeni kulturowej i krajobrazu,
- rozwoju instytucjonalnej działalności kulturalnej,
- zwiększenia atrakcyjności obszarów wizerunkowych dla zróżnicowanych form turystyki,
- rozwoju turystyki kulturowej, kwalifikowanej, wypoczynkowej i biznesowej.

2.2.3 Programem Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2017-2020.

W trakcie tworzenia obecnego Programu opieki nad zabytkami na lata dla gminy Gminy Stęszew na lata 2022-2025 nie funkcjonował nowy Program Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego, dlatego za aktualne przyjęto założenia uchwalonego w dniu 27 listopada 2017 roku przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr XXXVIII/901/17 Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2017-2020 (Dz. U. Woj. Wlkp. Poz. 8118 z 6 grudnia 2017 roku).

Głównym zamierzeniem „Programu opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2017-2020” jest określenie warunków organizacyjnych i finansowych w zakresie leżącym w kompetencjach Samorządu Województwa Wielkopolskiego, służących polepszeniu stanu zasobów dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu Wielkopolski.

Przyjęty program ma m.in. na celu:

- *włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;*
- *uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;*
- *wzmocnienie ochrony i opieki nad materialną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków poprzez zahamowanie procesów ich degradacji, a w dalszej kolejności poprawy stanu ich zachowania;*
- *wyeksponowanie poszczególnych zabytków i krajobrazu kulturowego;*
- *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych;*
- *podejmowanie określanie warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych w celu wyeliminowania sytuacji konfliktowych związanych z wykorzystaniem zabytków oraz zapewnienia zabytkom należytej opieki oraz określenia sposobów ich udostępniania dóbr kultury narodowej, będących ich własnością, a także wskazanie potencjalnych źródeł finansowania;*
- *podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*

W punkcie 4 programu *Cele Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2017-2020* stwierdzono, że cele wynikają z art. 87 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ze względu na kompletność i permanentność celów przedstawionych w założeniach do Programu na lata 2013-2016, wskazana jest ich kontynuacja w kolejnych latach.

Określono 7 podstawowych celów i wynikających z nich zadań do realizacji:

- I. *Poprawa stanu zabytków poprzez podjęcie działań mających na celu poprawę ich zachowania,*

Zad. 1. Realizacja prac remontowych, renowacyjnych, konserwatorskich obiektów zabytkowych,

Zad. 2. Opieka nad zabytkami archeologicznymi;

- II. *Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,*

Zad. 1. Monitoring i aktualizacja uregulowań prawnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;

- III. *Podjęcie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych i turystycznych,*

Zad. 1. Promocja dziedzictwa lokalnego,

Zad. 2. Wzmacnianie działań związanych z rozwojem usług turystycznych;

-IV. *Włączanie problemów ochrony dziedzictwa kulturowego Wielkopolski do działań edukacyjnych,*

Zadanie . 1. Upowszechnianie wiedzy o regionie;

- V. *Prowadzenie planowych działań wspierających dziedzictwo niematerialne,*

Zad. 1. Propagowanie działań w zakresie opieki i ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego;

- VI. *Podjęcie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,*

Zad.1. Włączenie zabytków w procesy gospodarcze;

- VII. *Podjęcie i określenie warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych*

Zad. 1. Udostępnianie obiektów zabytkowych

Zad. 2. Wskazywanie potencjalnych źródeł finansowania.

W punkcie 6 programu zaprezentowano przykładowe źródła finansowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

2.2.4. Program opieki nad zabytkami powiatu poznańskiego na lata 2016-2019

W trakcie tworzenia obecnego Programu opieki nad zabytkami na lata dla gminy Stęszew na lata 2022-2025 nie funkcjonował nowy Program opieki nad zabytkami dla powiatu poznańskiego dlatego za aktualne przyjęto założenia uchwalonego w dniu 27 czerwca 2016 roku przez Radę Powiatu w Poznaniu, uchwałą nr XVI/214/V/2016 Programu opieki nad zabytkami na lata 2016-2019. W dniu 24 stycznia 2020 r. uchwałą nr 1010/2020 Zarządu Powiatu w Poznaniu zatwierdzono sprawozdania z realizacji tego Programu.

W rozdziale 1 (*Wstęp*) określony został cel oraz podstawy prawne opracowania Programu.

W rozdziale 2 (*Uwarunkowania zewnętrzne*) odniesiono się do podstawowych dokumentów prawnych m in. *Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017; Wielkopolskiego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.*

W rozdziale 3 (*Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego powiatu*).

W podrozdziale 3.1 (*Zabytki nieruchome na terenie powiatu poznańskiego*),

Wśród 9 zachowanych na terenie Powiatu Poznańskiego historycznych układów urbanistycznych wymieniony był Stęszew.

Jako jeden z najcenniejszych obiektów sakralnych wymieniono gotycki kościół pw. Św. Barbary w Tomicach.

Za jedną z cech charakterystycznych dla krajobrazu kulturowego powiatu poznańskiego uznano dużą ilość pałaców i dworów (łącznie 119 obiektów). Wśród najliczniej reprezentowanych są obiekty z XIX i początków XX wieku, a w tym neogotycki obiekt w Będlewie, neorenesansowy w Modrzu. Do interesujących siedzib zaliczono również pałac w Strykowie.

Najbardziej malownicze parki zachowały się - oprócz wspomnianego już Rogalina - w Niepruszewie, Strykowie

Gmina Stęszew została wymieniona wśród gmin posiadających zweryfikowaną ewidencję zabytków.

W podrozdziale 3.2 (*Wykaz zabytków ruchomych na terenie powiatu poznańskiego*), wśród najciekawszych obiektów wymieniono wyposażenie kościołów

pw. Św. Trójcy w Stęszewie (barokowe) oraz św. Barbary w Tomicach (gotyk, renesans, barok, rokoko). Ciekawe elementy wystroju wnętrza (hall, jadalnia i salon) zachowały się w rezydencji w Będlewie. W zestawieniu tabelarycznym podano łącznie 132 obiekty wpisane do rejestru zabytków na mocy 6 decyzji. Stwierdzono również, że wiele ciekawych obiektów dotyczących historii regionu i poszczególnych miejscowości znaleźć można w Muzeum Regionalne w Stęszewie,

W podrozdziale 3.3. (*Zabytki archeologiczne*). Wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków w Powiecie poznańskim wpisano z terenu gminy fundamenty zamku z XIV wieku oraz domniemane grodzisko średniowieczne w Stęszewie, 1 grodzisko, oraz 1 osadę W wykazie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej wymieniono grodziska w Kraplewie (AZP 54-25/43, Modrzu 5 (AZP 56-25/5) oraz Sapowice (AZP 55-24/71).

W rozdziale 4 (*Uwarunkowania wewnętrzne opieki nad zabytkami i dziedzictwa kulturowego*), w podrozdziale 4.1 (*Stan zachowania zabytków nieruchomych...*), omówiony został stan zachowania obiektów nieruchomych (urbanistyka i ruralistyka, architektury sakralnej i cmentarzy, zespołów rezydencjalno-parkowych i zabudowań folwarcznych, budynków użyteczności publicznej i domów mieszkalnych). Jako przykład obiektu sakralnego znajdującego się w bardzo dobrym stanie zachowania wymieniono kościół w Stęszewie. Jako katastrofalny uznano stan zachowania zameczku na wyspie Jeziora Góreckiego.

W rozdziale tym scharakteryzowano również szlaki turystyczne funkcjonujące w powiecie poznańskim, w tym przebiegające przez teren gminy Stęszew fragment szlaku Rowerowego Pierścienia Powiatu Poznańskiego oraz Wielkopolski Park Narodowy. Wśród cennych użytków ekologicznych zasługujących na ochronę wspomniano „jedno źródło i dwa oczka wodne” znajdujące się na terenie gminy Stęszew.

W podrozdziale 4.3 (*Chronione wartości przyrodnicze krajobrazu kulturowego*), wspomniano 14 pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy.

W podrozdziale 4.4 (*Dokumenty i opracowania*) stwierdzono, że powiatowy program opieki nad zabytkami zgodny jest z innymi dokumentami strategicznymi powiatu, w tym m.in.: *Strategią rozwoju Powiatu Poznańskiego 2006-2013*,

Programem ochrony środowiska dla Powiatu Poznańskiego, Raportem o stanie zabytków w powiecie poznańskim.

W rozdziale 7 (*Analiza SWOT*) omówiono stan obecny i perspektywy ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie Powiatu Poznańskiego. Analizę ujęto w układzie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

W rozdziale 8 (*Cele powiatowego programu opieki nad zabytkami*) stwierdzono, że cele wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów opieki nad zabytkami zostały określone w Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 roku. Ponadto wymieniono 7 podstawowych celów:

- I: *Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.*
- II: *Uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.*
- III: *Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.*
- IV: *Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.*
- V: *Podjęcie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.*
- VI: *Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków.*
- VII: *Podjęcie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*

W rozdziale 9 (*Kierunki działań dla realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami. Podział na obszary, projekty i zadania*) W punkcie 2 udzielanie na wnioski zainteresowanych podmiotów dotacji celowych i na sfinansowanie lub dofinansowanie prac konserwatorskich lub restauratorskich przy obiektach zabytkowych z terenu powiatu poznańskiego wpisanych do rejestru zabytków, niebędących własnością powiatu. Zasady udzielania dotacji określono w Uchwale Rady Powiatu Poznańskiego nr XXIX/270/IV/2013 z dnia 27 czerwca 2013 roku.

W rozdziale 10 (*Wdrażanie powiatowego programu opieki nad zabytkami Monitoring działania programu*) określono instrumenty prawne i instytucjonalne, instrumenty finansowe oraz monitoring działania programu.

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

W myśl art. 6 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami za zabytki nieruchome uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości.

Zasoby dóbr kultury w gminie Stęszew przedstawia się następująco: w gminnej ewidencji zabytków nieruchomych (zweryfikowanej w roku 2021) znajduje się 508 obiektów, z czego 41 (zgrupowanych w 22 zespołach) wpisanych jest na mocy 25 decyzji do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego. Wśród zabytków ruchomych pięć zespołów wpisanych jest na mocy 6 decyzji do rejestru zabytków. Na terenie gminy odnotowano także 9 parków, 10 cmentarzy oraz około 549 stanowisk archeologicznych (z wyłączeniem stanowisk archiwalnych o nieznannej lokalizacji) w tym, 3 ujęte w rejestrze zabytków.

3.1. Obiekty zabytkowe, nieruchome wpisane do rejestru zabytków, o największym znaczeniu dla gminy Stęszew

BĘDLEWO

1/ ZESPÓŁ PAŁACOWO- FOLWARCZNY, OB. PAN:

- a/ pałac, 1866, nr rej.: 1493/A z 27.11.1973
- b/ budynek bramny, 2 poł. XIX w., j.w.
- c / park, pocz. XIX w. j.w
- d/ stróżówka, 1866, nr rej.: 2/A z 24.03.1999
- e/ stajnia wyjazdowa, 1866, nr rej.: j.w.
- f/ folwark, nr rej.: 3/A z 24.03.1999:
 - 4 obory, chlewnie, 2 poł. XIX
 - 2 stodoły, 2 poł. XIX
 - kuźnia, 2 poł. XIX
 - dom ogrodnika, 2 poł. XIX

JEZIORKI

- 2/ KOŚCIÓŁ EWANGELICKI, OB. RZYM.-KAT. FIL. PW. ŚW. TERESY, 1896-97,
nr rej.: 2628/A z 24.09.1997
- 3/ PARK, XVIII/XIX, nr rej.: 1809/A z 20.08.1980

ŁÓDŹ

4/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PW. ŚW JADWIGI

- a/ kościół pw. Św. Jadwigi, drewn., 1610, 1854, nr rej.: 2402/a z 21.12.1932
- b/ dzwonnica, drewn., 1863, nr rej.: 1099/A z 29.04.1970

MODRZE

5/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. PW. ŚW IDZIEGO, nr rej.: 750/Wlkp/A z 21.12.1932 i z 5.06.2009

- a/ kościół par. pw. św. Idziego, (1784), 1936
- b/ cmentarz kościelny,
- c/ ogrodzenie z bramami, mur.,

6/ ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY

- a/ pałac, 2 poł. XIX, 1930, nr rej.: 1819/A z 5.02.1981
- b/ park, 1 poł. XIX, , nr rej.: 1819/A z 5.02.1981
- c/ spichrz, 1840, , nr rej.: 1819/A z 5.02.1981

SAPOWICE

7/ ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY, poł. XIX, nr rej.: 1786/A z 31.05.1979:

- a/ pałac
- b/ park

SKRZYNKI

8/ DWÓR, 2 poł. XIX, nr rej.: 2188/A z 29.05.1990

STĘSZEW

9/ HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA, XIV-pocz.XX, nr rej.: 690/Wlkp/A z 14.08.2008

10/ KOŚCIÓŁ PAR. PW. ŚWIĘTEJ TRÓJCY, 2 poł. XV, XVIII, nr rej.: 2409/A z 21.12.1932

11/ KOŚCIÓŁ FIL. PW. NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP, ul. Kościańska 39, 1905, nr rej.: 781/Wlkp/A z 26.03.2012

12/ POZOSTAŁOŚCI ZAMKU (?), TZW. PAŃSKA GÓRA, nr rej.: 2410/A z 14.01.1933

13/ DOM, RYNEK 8, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 1185/A z 24.07.1970

14/ DOM, RYNEK 9, pocz. XIX, nr rej.: 1186/A z 24.07.1970

15/ DOM, RYNEK 19, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 1187/A z 24.07.1970

16/ PRZEPUST CEGLANY, NA TRASIE POZNAŃ-WROCŁAW, pocz. XX, nr rej.: 1902/A z 14.01.1983

STRYKOWO

17/ ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY:

- a/ pałac, 1900, nr rej.: 2210/A z 7.08.1991

b/ park, pocz. XX, nr rej.: 1813/A z 20.08.1980

18/ ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO „STRYKOWO POZNAŃSKIE”,
nr rej. :1081/Wlkp/A z 27.09.2019

a/ dworzec kolejowy, ob. dom ul. Kolejowa 8, 1908,

b/ budynek gospodarczy z szaletami.

TOMICE

19/ KOŚCIÓŁ PAR. PW. ŚW. BARBARY, 1463, XVIII, nr rej.: 2412/A z 21.12.1932

TRZEBAW

20/ RUINY ZAMECZKU KLAUDYNY POTOCKIEJ, NA WYSPIE JEZIORA
GÓRCKIEGO, 1822, nr rej.: 1753/A z 17.03.1977

21/ PARK DWORSKI, 2 poł. XIX, nr rej.: 1837/A z 25.02.1981

WRONCZYN

22/ PARK DWORSKI, nr rej.: 1847/ A z 20.03.1981

3.2. Obiekty z terenu gminy Stęszew znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków prowadzonej przez Burmistrza Gminy Stęszew.

Obiekty podkreślone kolorem żółtym są własnością Gminy Stęszew.

Gminna Ewidencja Zabytków dostępna jest na stronie Gminy Stęszew:

<http://bip.steszew.pl/index.php?id=321>

BĘDLEWO

1/ ZESPÓŁ PAŁACOWO- FOLWARCZNY (Parkowa 1)

a/ pałac mur., 1866, remont. lata 80 XX w.

b/ kordegarda mur., 1866.

c/ wieża bramna przy pałacu, mur., 1866.

d/ oficyna pałacowa, mur., 4 ćwierć XIX w.

e/ stajnia pałacowa, mur., 1866 rok, 1905 rok

f/ park krajobrazowy XVIII wiek / pocz. XIX wieku

g/ ogrodzenie, ul. Mosińska, mur., 1 ćw. XX wieku

h/ brama wjazdowa, ul. Parkowa 1, mur., 1 ćw. XX wieku

folwark

i/ obora I, mur., k. XIX wieku

j/ obora II mur., k. XIX/ p. XX wieku.

k/ kuźnia mur., k. XIX wieku

l/ magazyn mur., k. XIX wieku

ł/ chlewnia, mur., k. XIX wieku

m/ stodoła I, mur., k XIX wieku

n/ stodoła II, mur., k.XIX wieku

o/dom ogrodnika, mur., k. XIX wieku

kolonia

- p/ czworak, ul. Mosińska 20 (dawn. 58), szach., 3 ćw. XIX wieku
- r/ sześciórak, ul. Wiejska 64, mur., 1904
- s/ sześciórak, ul. Wiejska 66, mur., k. XIX wieku
- t/ ośmiorak, ul. Wiejska 65, mur., 1889
- 2/ KAPLICA (Wiejska/Łąkowa), mur., l. 60 XIX w.
- 3/ ZESPÓŁ SZKOŁY (ul. Szkolna 4)
 - a/ szkoła, mur., 1910
 - b/ pralnia, mur., 1910
 - c/ budynek gospodarczy, 1 ćw. XX wieku
- 4/ ZESPÓŁ SZKOŁY (ul. Wiejska 54)
 - a/ szkoła, mur., 1858
 - b/ budynek gospodarczy, mur., 1 ćw. XX wieku
- 5/ GOSPODA (Wiejska 52), mur., 1889.
- 6/ GOSPODA (Wiejska 63), mur., l. 20 XX wieku
- 7/ DOM (Wiejska 59), mur. k XIX wieku.

GÓRKA

- 8/ ZESPÓŁ FOLWARCZNY
 - a/ kancelaria, mur., pocz. XX wieku
 - b/ budynek gospodarczy, mur., pocz. XX wieku
 - c/ chlewnia, mur., pocz. XX wieku
 - d/ obora, mur. pocz., XX wieku

JEZIORKI

- 9/ KOŚCIÓŁ FILIALNY PW. ŚW. TERESY (ul. Poczтовая), parafia Słupia, mur., 1897
- 10/ ZESPÓŁ PAŁACOWO- FOLWARCZNY (Plac Parkowy)
 - a/ pałac (Plac Parkowy 7), mur., k. XIX wieku, lata 20 XX wieku
 - b/ dom dyrektora (Ogrodowa 2), mur., 1936
 - c/ kancelaria (Plac Parkowy 2), mur., 1885
 - d/ łaźnia (Ogrodowa), mur., XIX / XX wiek, 1905
 - e/ gorzelnia, kotłownia (Plac Parkowy 2), mur., 1875
 - f/ stajnia, kuźnia, warsztaty (Parkowy 2), mur., XIX / XX wiek
 - g/ obora (Plac Parkowy 2), mur., 1893
 - h/ stajnia (Plac Parkowy 2), mur., 1894
 - i/ lodownia (Plac Parkowy 2), mur., XIX wiek
 - j/ garaż pługów parowych (Plac Parkowy 2), mur., 1910
 - k/ stodoła (Plac Parkowy 2), mur., k. XIX wieku
 - l/ sala widowiskowa (Ogrodowa), mur., 1903**
 - m/ park krajobrazowy (Plac Parkowy 2) XVIII / XIX wiek
 - n/ dom (Ogrodowa 3), mur., k. XIX/ pocz. XX wieku
 - o/ dom (Plac Parkowy 5) „stary dwór”, mur., XIX/XX wiek
 - p/ piwnica (Plac Parkowy), mur., XIX/XX wiek
 - r/ ogrodzenie parkowe, mur.-met./ XIX/XX wiek
 - kolonia*
 - s/ dom wielorodzinny (Bukowska 5), mur., XIX/ XX wiek
 - t/ dom wielorodzinny (Bukowska 7), mur., XIX/ XX wiek
- ul. Bukowska*
- 11/ GOŚCINIEC, OB. NR 1, mur., 1829, rozbud. 1905
- 12/ DOM NR 3, mur., 1860
- 13/ DOM NR16, mur., 1884

ul. Ogrodowa

14/ DOM NR 6, mur., 1846

Ul. Pocztowa

15/ DOM NR 4/5, szach., 1899

16/ DOM NR 6, mur., pocz. XX wieku

17/ DOM NR 7, mur., pocz. XX wieku

18 / DOM NR 8, mur., pocz. XX wieku

19/ DOM NR 9, mur., pocz. XX wieku

Ul. Poznańska

20/ DOM NR 4, mur., 1874

21/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Pocztowa),

KRAPLEWO

Ul. Kanałowa

22/ DOM NR 6 (dawn. dwór/rządówka), mur., k. XIX wieku

23/ DOM NR 2, mur., pocz. XX wieku

24/ DOM NR 8, mur., k. XIX wieku

25/ DOM NR 9, mur., k. XIX wieku

26/ DOM NR 10, mur., k. XIX wieku

27/ DOM NR 11, mur., k. XIX wieku

ŁÓDŹ

28/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW. JADWIGI i MACIEJA APOSTOŁA
(ul. Szkolna 26)

a/ kościół parafialny, drewn., 1610, restaur. 1784, rozbud. 1854, 1936

b/ dzwonnica, drewn., XVIII/XIX w, restaur. 1863

c/ brama mur., XVIII wiek,

d/ ogrodzenie mur., k. XIX wieku

e/ cmentarz parafialny, 1786

f/ plebania, mur., k. XIX wieku

29/ DOM PARAFIALNY (ul. Szkolna 27), mur., 1911

30/ SZKOŁA (ul. Szkolna 24), mur., pocz. XX wieku

Ul. Szkolna

31/ ZAGRODA NR 12

a/ dom, mur., k. XIX wieku

b/ stodoła, mur., k. XIX wieku

c/ obora, mur., k. XIX wieku

32/ ZAGRODA NR 21

a/ dom, mur., k. XIX wieku

b/ obora, mur., 1895

33/ DOM NR 25. mur., pocz. XX wieku

34/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI (droga Mosina-Stęszew), XX

MODRZE

35/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW. IDZIEGO

a/ kaplica pw. Świętego Krzyża i kościół, mur., 1784, rok, kościół z lat 30 XX wieku

b/ cmentarz rzymskokatolicki, XVIII wiek

c/ organistówka, mur., pocz. XX wieku

d/ ogrodzenie z 3 bramami, 2 poł. XIX wieku

- e/ plebania, mur., pocz. XX wieku
- 36/ ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY (ul. Robocza 14, 15)
- a/ pałac, mur. 1880, przebud. lata 30 XX wieku
 - b/ brama w ogrodzeniu pałacu, k XIX wieku
 - c/ ogrodzenie, mur., k. XIX wieku
 - d/ park krajobrazowy, 1 poł. XIX wieku
 - e/ spichlerz, magazyn, mur., koniec XIX wieku
 - f/ gorzelnia, mur., k. XIX wieku
 - g/ stajnia koni roboczych, mur., 1870
 - h/ żrebięciarnia, mur., początek XX wieku
 - i/ obora, mur., 1870
 - j/ stodoła, mur., 1890
 - k/ stodoła 1890, mur. 1890
 - l/ ogrodzenie folwarku pocz. XX wieku
- 37/ KOLONIA MIESZKALNA
- Ul. Kościuszki
- a/ dom nr 55, mur., 1870
 - b/ czworak nr 60, mur., 1905
 - c/ czworak nr 61), mur., 1915
- Ul. Poznańska
- d/ dom owczarza, mur., 1890 rok
- Ul. Robocza
- e/ czworak nr 1, mur., XIX / XX wieku
 - f/ czworak nr 2, mur., 1912
 - g/ czworak nr 5, mur., 1905
 - h/ czworak nr 6, mur., 1915
 - i/ czworak nr 10, mur., 1874
 - j/ czworak nr 11, mur., 1912
 - k/ dom nr 15, mur., 1870
- 38/ SZKOŁA (ul. Kościuszki 14), mur., pocz. XX wieku
- 39/ ZAJAZD (ul. Poznańska 13), mur., k. XIX wieku
- Ul. Kościuszki*
- 40/ DOM NR 9, mur., 1911
 - 41/ DOM NR 17, mur., k. XIX wieku
 - 42/ DOM NR 18, mur., pocz. XX wieku
 - 43/ DOM NR 20, mur., 2 poł. XIX wieku
- Ul. Łąkowa*
- 44/ DOM NR 1, mur., k. XIX wieku
- 45/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Poznańska), XIX/XX wieku
- 46/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Poznańska), XX wiek

PIEKARY

- 47/ ZESPÓŁ FOLWARCZNY (ul. Wjazdowa 2)
- a/ rządcówka, mur., pocz. XX wieku
 - b/ obora, mur., k. XIX wieku
 - c/ spichlerz, mur., k. XIX wieku
 - d/ stodoła, mur., koniec XIX wieku
 - e/ dom nr 3, mur., 1 poł. XIX wieku
 - f/ dom nr 4, mur., k. XIX wieku

- g/ dom nr 5, mur., k. XIX wieku
- h/ budynek gospodarczy przy nr 4/5, mur., k. XIX wieku

Ul. Kanałowa

- 48/ DOM NR 17, mur., 1911
- 49/ DOM NR 15, mur., 1926
- 50/ DOM NR 13, mur pocz. XX wieku
- 51/ ZAGRODA NR 2
 - a/ dom, mur., XIX/XX wieku
 - b/ obora, mur., XIX/XX wieku
 - c/ stodoła, mur., XIX/XX wieku
- 52 /DOM NR 1 (dawn. szkoła?), mur., pocz. XX wieku
- 53 /BUDYNEK GOSPODARCZY (przy domu nr 1), mur./drewn., pocz. XX wieku

SAPOWICE

- 54/ ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY (ul. Bukowska 27, 25, 24)
 - a/ pałac, mur., 2 połowa XIX wieku
 - b/ brama w ogrodzeniu, mur., po poł. XX wieku
 - c/ park krajobrazowy, 1 poł. XIX wieku.
 - d/ oficyna pałacowa, mur., 1910
 - e/ obora, mur., 1900
 - f/ stajnia, mur., 1890
 - g/ stajnia i powozownia, obecnie magazyn, mur., 1890
 - h/ paszarnia, mur., 1900
 - i/ stodoła, mur., 1885
 - j/ stodoła, mur., 1885
 - k/ kuźnia i stelmacharnia, mur., ok. 1900
 - l/ obora, mur., 1885
- 55/ ZESPÓŁ KROCHMALNI (Bukowska 31)
 - a/ krochmalnia, kotłownia, mur. ok. 1900
 - b/ magazyn, mur. ok. 1900
 - c/ waga, mur. ok. 1900
 - d/ budynek gospodarczy, mur. ok. 1900
- 56/ KOLONIA MIESZKALNA (ul. Bukowska)
 - a/ dwojak nr 26, mur., XIX / XX wieku
 - b/ dwojak nr 29, mur., XIX / XX wieku
 - c/ czworak nr 33, mur., ok. 1900
 - d/ dwojak nr 35, mur., XIX / XX wieku
 - e/ dwojak nr 37, mur., XIX / XX wieku
 - f/ czworak nr 39/41, mur., ok. 1900
 - g/ dom nr 43, mur., ok. 1900
 - h/ czworak nr 45, mur., ok. 1900
 - ul. Jeziorna
 - i/ czworak, mur., ok. 1900

- 57/ SZKOŁA (ul. Wąska 22), mur., k. XIX wieku
- Ul. Wąska*

- 54/ ZAGRODA NR 8
 - a/ dom, mur., k. XIX wieku
 - b/ obora, mur., k XIX wieku

55/ ZAGRODA NR 11

a/ dom, mur., 1912

b/ budynek gospodarczy, mur. 1891

56/ ZAGRODA NR 12

a/ dom, mur., 1936

b/ budynek gospodarczy, mur. pocz. XX wieku

57/ DOM NR 13, mur., 1 poł. XIX wieku

58/ GROBOWIEC RODZINY TIEMANÓW (Arnolda, Waltera i Anny Berty), mur., 1909

SKRZYNKI

59/ ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY (ul. Dworcowa)

a/ pałac, mur., ok. poł. XIX wieku

b/ park pałacowy, poł. XIX wieku

c/ stodoła folwarczna, mur. k. XIX wieku

d/ gorzelnia, mur., 2 poł. XIX wieku

e/ ogrodzenie, mur., 2 poł. XIX wieku

kolonia

f/czworak (Dworcowa nr 1), mur., 2 poł. XIX wieku

g/ czworak (Dworcowa nr 2), mur., 4 ćw. XIX wieku

h/ czworak (Wodna nr 2), mur., 4 ćw. XIX wieku

SŁUPIA

60/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PW. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

a/ kościół, mur., 1849-1850, 1912

b/ plebania, mur., 1874-1884

c/ dom katolicki (parafialny), mur., 1913

d/ dzwonnica, mur., 1 ćw. XX wieku

e/ cmentarz przykościelny, XIX, XX wiek

f / ogrodzenie wokół kościoła, mur., po poł. XIX wieku

g/ ogrodzenie wokół plebani, mur., lata 90. XX wieku

h/ budynek gospodarczy przy plebani, mur., pocz. XX wieku

ul. Słoneczna

61/ DOM NR 4, mur., 1908

62/ DOM NR 5, mur., 1 ćw. XX wieku

63/ REMIZA, mur., 1911

64/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Szkolna), 1850

65/ OGRODZENIE CMENTARNE, mur., l. 90. XIX wieku

SMĘTÓWKO

66/ ZESPÓŁ FOLWARCZNY

a/ owczarnia, mur., 1860

b/ czworak, mur., k. XIX wieku

c/ czworak, mur., k. XIX wieku

SROCKO MAŁE

67/ ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY (Srocko Małe 48)

a/ dwór, mur., XIX / XX wieku

b/ park, XIX wiek

- c/ obora, mur., XIX/ XX wieku
- d/ obora, mur., XIX/ XX wieku
- e/ ~~obora, mur., XIX/ XX wieku~~ (budynek nie istnieje)
- f/ stodoła, mur., XIX/ XX wieku
- g/ czworak (nr 3), mur., k. XIX wieku
- h/ czworak (nr 4), mur., k. XIX wieku

~~PRZEPUST DROGOWY (Szosa Krajowa Nr 5), mur., 1910~~ (obiekt rozebrany w związku z budową drogi S5)

STĘSZEW

- 68/ UKŁAD URBANISTYCZNY, XIV-XX wiek
- 69/ GÓRA ZAMKOWA-ZIEMNY RELIKT ZAMKU, XIV-XVI wiek
- 70/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW TRÓJCY (ul. Kościelna 3)
 - a/ kościół, mur., ok. 1468, restaur. 1726, przebud. 1771, 1937
 - b/ ogrodzenie z bramami, mur., 1726, po 1915
 - c/ wikariat, mur., k. XIX
 - d/ cmentarz rzymsko-katolicki
- 71/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA FIL. PW. NMP Niepokalanie Poczętej (Kościańska 39)
 - a/ kościół, mur., 1905
 - b/ plebania, mur., 2 poł. XIX wieku
- 72/ ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY
 - a/ dwór (ul. Poznańska 16), mur., pocz. XX wieku
 - b/ oficyna (ul. Poznańska 16a), mur., XIX/XX wiek
 - c/ park (ul. Poznańska 16), poł. XIX wieku
 - folwark (ul. Mosińska)*
 - d/ kancelaria, mur., pocz. XIX wieku
 - e/ stajnia, cieleśnik, warsztat, mur., k. XIX wieku
 - f/ obora, mur., 1880
 - g/ spichlerz, mur., 1891
 - h/ bukaciarnia, mur., k. XIX wieku
 - i/ wozownia, mur., k. XIX wieku
 - j/ magazyn nawozów, mur., k. XIX wieku
 - k/ stajnia, mur. XIX/XX wiek
 - l/ budynek przemysłowy, mur., 1880
 - m/ kuźnia, mur., k. XIX wieku,
 - n/ stodoła, mur., pocz. XX wieku
- 73/ ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO (ul. Składowa)
 - a/ dworzec kolejowy, mur., przed 1909
 - b/ magazyn pocztowy, mur., przed 1909
 - c/ szalet, mur., przed 1909
 - d/ wieża ciśnień, przed 1909
 - domy pracowników kolejowych ul. Trzebawska*
 - e/ dom nr 1, mur., 1909
 - f/ dom nr 3, mur., 1909
 - g/ budynek gospodarczy przy domu nr 3, przed 1909
 - h/ dom nr 5, mur. przed 1909
- 74/ WIADUKT KOLEJOWY (ul. Kościelna), mur., przed 1909
- 75/ SZKOŁA (ul. Szkolna 1), mur., 1876
- 76/ SZKOŁA (ul. Wojska Polskiego 18), mur., pocz. XX wieku
- 77/ REMIZA (ul. Poznańska), mur. k. XIX wieku

- 78/ POSTERUNEK POLICJI (ul. Poznańska 19), mur. pocz. XX wieku
79/ POCZTA (ul. Poznańska 21), mur., pocz. XX wieku
80/ DOM STARCÓW (ul. Szpitalna 3), mur., 1895
81/ DOM BRACTWA KURKOWEGO (ul. Kościańska 73), mur., 3 ćw. XIX wieku
82/ OGRODZENIE (ul. Poznańska – dany kościół ewangelicki), mur k. XIX wieku
- ul. Białego*
83/ DOM NR 1, mur., k. XIX wieku
84/ DOM NR 2, mur., k. XIX wieku
- ul. Błazejewskiego*
85/ DOM NR 1, mur., k. XIX wieku
- ul. Bukowska/ Lipowa*
86/ DOM NR 5, mur., l. 30. XX wieku
- ul. Dworcowa*
87/ DOM NR 20, mur., XIX/ XX wiek
- ul. Grobla*
88/ DOM NR 1, mur., 1 ćw. XX wieku
89/ DOM NR 2, mur., 1 ćw. XX wieku
90/ DOM NR 3, mur., pocz.. XX wieku
91/ DOM NR 4, mur., 1 ćw. XX wieku
92/ DOM NR 5, mur., l. 30. XX wieku
93/ DOM NR 6, mur., l. 30. XX wieku
- ul. Kosickiego*
94/ DOM NR 1, mur., 1 poł. XIX wieku
95/ DOM NR 5, mur., k. XIX wieku
96/ DOM NR 7, mur., pocz. XX wieku
97/ DOM NR 8, mur., k. XIX wieku
98/ DOM NR 10, mur., 4 ćw. XIX wieku
99/ DOM NR 11, mur., k. XIX wieku
100/ DOM NR 12, mur., k. XVIII wieku
101/ DOM NR 13, mur., k. XIX wieku
102/ DOM NR 14, mur., 2.poł. XIX wieku
103/ DOM NR 15, mur., 4 ćw. XIX wieku
104/ DOM NR 16, mur., 1880
- Ul. Kościańska*
105/ DOM NR 5, mur., 4 ćw. XIX wieku
106/ DOM NR 6, mur., l. 30. XX wieku
107/ DOM NR 7, mur., l. 20. XX wieku
108/ DOM NR 9, mur., l. 20. XX wieku
109/ DOM NR 11, mur., pocz. XX wieku
110/ DOM NR 13, mur., 3 ćw. XIX wieku
111/ DOM NR 14, mur., pocz. XX wieku
112/ OFICYNA NR 14, mur., l. 30. XX wieku
113/ DOM NR 15, mur., k. XIX wieku
114/ DOM NR 17, mur., pocz. XIX wieku
115/ DOM NR 18, mur., ok. poł. XIX wieku
116/ DOM NR 20, mur., l. 30. XX wieku
117/ DOM NR 22, mur., k. XIX wieku
118/ DOM NR 23, mur., poł. XIX wieku
119/ DOM NR 24, mur., l. 30. XX wieku
120/ DOM NR 25, mur., ok. poł. XIX wieku

- 121/ DOM NR 26, mur., poł. XIX wieku
 122/ DOM NR 27, mur., pocz. XX wieku
 123/ DOM NR 28, mur., poł. XIX wieku
 124/ DOM NR 30, mur., l. 30. XX wieku
 125/ DOM NR 33, mur., k. XIX wieku
 126/ DOM NR 35, mur., pocz. XX wieku
 127/ DOM NR 37, mur., 2 poł. XX wieku
 128/ DOM NR 38, mur., k. XIX wieku
 129/ DOM NR 40, mur., poł. XIX wieku
 130/ DOM NR 41, mur., 1 ćw. XX wieku
 131/ DOM NR 42, mur., 4 ćw. XIX wieku
 132/ DOM NR 43, mur., 1 ćw. XX wieku
 133/ ZAGRODA NR 44,
 a/ dom, mur., 1 ćw. XX wieku
 b/ stodoła, mur. l. 20. XX wieku
 134/ DOM NR 45, mur., 2 poł. XIX wieku
 135/ DOM NR 47, mur., k. XIX wieku
 136/ STODOŁA NR 52, mur. pocz. XX wieku
 137/ ZAGRODA NR 54
 a/ dom, mur., pocz. XX wieku
 b/ obora, mur., pocz. XX wieku
 c/ spichlerz, mur., pocz. XX wieku
 138/ DOM NR 53, mur., k. XIX wieku
 139/ DOM NR 55, mur., pocz. XX wieku
 140/ STODOŁA NR 58, mur., 1923
 141/ DOM NR 64, mur., 1 ćw. XX wieku
 142/ DOM NR 66, mur., 1 ćw. XX wieku
 143/ DOM NR 67, mur., l. 30. XX wieku
 144/ DOM NR 68, mur., pocz. XX wieku
 145/ DOM NR 69, mur., l. 30. XX wieku
 146/ DOM NR 77, mur., k. XIX wieku
 147/ DOM NR 78, mur., pocz. XX wieku
 148/ DOM NR 79, mur., k. XIX wieku
 149/ DOM NR 80, mur., pocz. XX wieku
 150/ DOM NR 81, mur., k. XIX wieku
 151/ DOM NR 82, mur., pocz. XX wieku
 152/ DOM NR 83, mur., k. XIX wieku
 153/ DOM NR 84, mur., pocz. XX wieku
 154/ DOM NR 85, mur., k. XIX wieku
 155/ DOM NR 86, mur., l. 30. XX wieku
Ul. Kościelna
 156/ DOM NR 1, mur., 1876
 157/ DOM NR 2, mur., 1928
 158/ DOM NR 5, mur., 2 poł. XX wieku
 159/ DOM NR 6, mur., 2 poł. XX wieku
Ul. Kościuszki
 160/ DOM NR 1, mur., l. 30. XX wieku
Ul. Kórnicka
 161/ DOM NR 9, mur., k. XIX wieku
Ul. Kręta

162/ DOM NR 24, mur., 1 ćw. XX wieku

Ul. Kuśnierska

163/ DOM NR 1, mur., 4 ćw. XIX wieku

164/ DOM NR 2, mur., 3 ćw. XIX wieku

165/ DOM NR 4, mur., 1 poł. XIX wieku

166/ DOM NR 5, mur., k. XIX wieku

Ul. Laskowa

167/ DOM NR 2, mur., k. XIX wieku

168/ DOM NR 4, mur., k. XIX wieku

169/ DOM NR 8, mur., k. XIX wieku

171/ DOM NR 10, mur., k. XIX wieku

172/ DOM NR 12, mur., k. XIX wieku

173/ DOM NR 15, mur., pocz. XX wieku

174/ DOM NR 17, mur., pocz. XX wieku

175/ DOM NR 26, mur., 1906

176/ DOM NR 28, mur., 1936/1937

Ul. Mosińska

177/ DOM NR 7, mur. 4 ćw. XIX wieku

Ul. Ogrodowa

178/DOM NR 2, mur., 3 ćw. XIX wieku

179/DOM NR 4, mur., poł. XIX wieku

180/DOM NR 5, mur., 2 poł. XIX wieku

181/BUDYNEK GOSPODARCZY NR 11, mur., k. XIX wieku

Ul. Polna

182/ ZAGRODA NR 1

a/ obora, mur., pocz. XX wieku

Ul. Poznańska

183/ DOM NR 1, mur., k. XIX wieku

184/ DOM NR 2, mur., k. XIX wieku

185/ DOM NR 3, mur., pocz. XX wieku

186/ DOM NR 6, mur., 4.ćw XIX wieku

187/ DOM NR 8, mur., poł. XIX wieku

188/ ZAGRODA NR 13

a/ dom, mur. 1 poł. XIX wieku

b/ budynek gospodarczy (ob. mieszkalny), mur., XIX wiek

189/ DOM NR 22, mur., 1 ćw. XX wieku

190/ DOM NR 23, mur., 1 ćw. XX

191/ DOM NR 24, mur., l. 30. XX wieku

192/ DOM NR 26, mur., l. 30. XX wieku

193/ DOM NR 31, mur., l. 20. XX wieku

194/ DOM NR 34, mur., 1922

195/ DOM NR 37, mur., 1 ćw., XX wieku

196/ DOM NR 38, mur., 1 ćw. XX

197/ DOM NR 39, mur., 1 ćw. XX

198/ DOM NR 43, mur., 1 ćwierć XX

199/ DOM NR 44, mur., 1 ćw. XX

200/ DOM NR 45, mur., l. 20. XX wieku

Rynek

201/ DOM NR 1, mur., pocz. XIX wieku

202/ DOM NR 2, mur., pocz. XX wieku

- 203/ DOM NR 3, mur., pocz. 1900
- 204/ DOM NR 4, mur., 4. ćw XIX wieku
- 205/ DOM NR 5, mur., pocz. XX wieku
- 206/ DOM NR 6, mur., 4 ćw. XIX wieku
- 207/ DOM NR 8, mur., 2 poł. XVIII wieku
- 208/ DOM NR 9, mur., poł. XIX wieku
- 209/ DOM NR 11, mur., 4 ćw., XX wieku
- 210/ DOM NR 12, mur., k. XIX wieku
- 211/ DOM NR 13, mur., 1904
- 212/ DOM NR 18, mur., l. 20. XX wieku
- 213/ DOM NR 19, mur., XVIII/XIX wieku
- 214/ DOM NR 20, mur., 4 ćw., XX wieku
- 215/ DOM NR 21, mur., 4 ćw., XX wieku
- 216/ DOM NR 23, mur., 4 ćw., XX wieku

Ul. Szkolna

- 217/ DOM NR 2, mur., poł. XIX wieku
- 218/ DOM NR 3, mur., poł. XIX wieku
- 219/ DOM NR 6, mur., poł. XIX wieku
- 220/ DOM NR 10, mur., poł. XIX wieku
- 221/ DOM NR 12, mur., poł. XIX wieku/ koniec XIX wieku
- 222/ DOM NR 15, mur., poł. XIX wieku

Ul. Szpitalna

- 223/ DOM NR 1, mur., k. XIX wieku
- 224/ DOM NR 2, mur., k. XIX wieku
- 225/ DOM NR 5, mur., l. 30. XX wieku
- 226/ DOM NR 7, mur., k. XIX wieku
- 227/ DOM NR 8, mur., poł. XIX wieku
- 228/ DOM NR 9, mur., k. XIX wieku
- 229/ DOM NR 10, mur., k. XIX wieku
- 230/ DOM NR 11, mur., k. XIX wieku
- 231/ DOM NR 12, mur., k. XIX wieku
- 232/ DOM NR 13, mur., k. XIX wieku
- 233/ DOM NR 15, mur., pocz. XX wieku
- 234/ DOM NR 16, mur., pocz. XX wieku
- 235/ DOM NR 17, mur., l. 30. XX wieku
- 236/ DOM NR 18/19, mur., l. 30. XX wieku
- 237/ DOM NR 20/21, mur., 1 ćw., XIX wieku
- 238/ DOM NR 22, mur., 1 ćw., XIX wieku (dawniej błędnie 22/23)
- 239/ DOM NR 23, mur., k. XIX wieku (dawniej błędnie nr 24)

Ul. Ślusarska

- 240/ DOM NR 1, mur., k. XIX wieku
- 241/ DOM NR 4, mur., k. XIX wieku
- 242/ DOM NR 5, mur., l. 30. XX wieku
- 243/ DOM NR 6, mur., l. 30. XX wieku
- 244/ DOM NR 7, mur., k. XIX wieku
- 245/ DOM NR 9, mur., k. XIX wieku

Ul. Wojska Polskiego

- 246/ DOM NR 2, mur., k. XIX wieku
- 247/ DOM NR 4, mur., k. XIX wieku
- 248/ DOM NR 14/16, mur.,

- 249/ DOM NR 10/12, mur., k. XIX wieku
250/ CMENTARZ EWANGELICKI (ul. Bukowska),
251/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI, 1880 rok

STRYKOWO

252/ ZESPÓŁ PAŁACOWO-FOLWARCZNY (ul. Parkowa)

- a/ pałac, ob. nr 3, mur., 1900
b/ park, krajobrazowy, XIX wiek
c/ garaż, ob. nr 4, mur., 1 ćw. XX wieku
folwark (Parkowa 32):
d/ rządcówka, mur., XIX/ XX wieku
e/ kancelaria, mur., pocz. XX wieku
f/ stajnia wyjazdowa, mur., pocz. XX wieku
g/ obora I, mur., XIX/XX wiek
h/ stajnia koni roboczych, mur., pocz. XX wieku
i/ kuźnia, mur., XIX/ XX wiek
j/ stodoła i stolarnia, mur., pocz. XX wieku
k/ spichlerz, mur., pocz. XX wieku
l/ gorzelnia, mur., pocz. XX wieku
m/ obora II, mur., pocz. XX wieku
n/ remiza, mur., 4 ćw. XIX wieku
o/ suszarnia, drewn., 1 poł. XX wieku

kolonia (ul. Parkowa):

- p/ dwojak nr 9 (dawn. 15-17), mur., pocz. XX wieku
r/ sześciorek nr 11 (dawn. 3- 9), mur., pocz. XX wieku
s/ sześciorek nr 5 (dawn. 10-16), mur., pocz. XX wieku
t/ dwojak nr 10 (dawn.11-13), mur., pocz. XX wieku
u/ sześciorek nr 6 (dawn.18-24), mur., pocz. XX wieku
w/ obora III, mur., pocz. XX wieku
x/ budynek gospodarczy, d. wolarnia, mur., pocz. XX wieku

253/ ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO (ul. Kolejowa)

- a/ dworzec, ob. nr 4, mur., pocz. XX wieku
b/ budynek gospodarczy, mur., pocz. XX wieku
c/ rampa kolejowa, mur., pocz. XX wieku
d/ dom nr1, mur., pocz. XX wieku
e/ dom nr 2, mur., pocz. XX wieku
f/ budynek gospodarczy, mur., pocz. XX wieku
~~g/ magazyn kolejowy, mur., pocz. XX wieku~~ (budynek nie istnieje)

254/ SZKOŁA KATOLICKA (ul. Poznańska 8), mur., 1909

255/ ZAJAZD (ul. Poznańska 34), mur., pocz. XX wieku

Ul. Krótka

256/ DOM NR 2, mur., pocz. XX wieku

Ul. Parkowa

257/ ZAGRODA NR 1

- a/ dom, mur., 1908-1910
b/ obora, mur., 1930
c/ stodoła, mur., pocz. XX wieku

Ul. Poznańska

258/ DOM NR 35, mur., 3 ćw. XIX wieku

259/ DOM NR 41, mur., k. XIX wieku

260/ ZAGRODA NR 43

a/ dom, mur., 1913

b/ stodoła, mur., pocz. XX wieku

261/ DOM NR 50, mur., l. 20. XX wieku

262/ DOM NR 62, mur., pocz. XX wieku

STRYKÓWKO

263/ OBORA FOLWARCZNA (ul. Poznańska), mur., XIX/XX wieku

TOMICE

264/ ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW. BARBARY (ul. Spadzista 4)

a/ kościół parafialny, mur., 1463, przebud. 1770

b/ dzwonnica, drewn., XX wiek

c/ cmentarz rzymsko-katolicki, XX

265/ DOM MŁYNARZA (ul. Szkolna 20), mur., pocz. XX wieku

266/ SZKOŁA (Żarnowiecka nr 1), mur., pocz. XX wieku

TOMICZKI

267/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI, XX wiek

268/ DOM (ul. Stęszewska 20), mur., pocz. XX wieku

TRZEBAW

269/ ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY (ul. Kuika 2)

a/ dwór, mur., ok. 1870

b/ park dworski, 2 poł. XIX wieku

c/ obora, mur., pocz. XX wieku

d/ spichlerz, mur., pocz. XX wieku

e/ stodoła I, mur., pocz. XX wieku

f/ chlewnia I, mur., pocz. XX wieku

g/ gorzelnia, mur., pocz. XX wieku

h/ stodoła II (ob. stajnia), mur., pocz. 1916

i/ chlewnia II, mur., pocz. XX wieku

j/ silosy, mur., lata 30. XX wieku

270/ RUINY ZAMKU, TZW. ZAMECZEK NA WYSPIE (jez. Góreckie), mur., 1824-1825,
w postępującej ruinie od 1848

271/ ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO

a/ dworzec, mur., k. XIX wieku

b/ szalet dworcowy, mur., k. XIX wieku

272/ SZKOŁA (ul. Mosińska 1), mur., 1905

TRZEBAW- JEZIORY

273/ PAŁAC ARTURA GREISERA, mur. 1940-1942

WIELKA WIEŚ

274/ ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY

a/ dwór, mur., XIX/XX wieku

b/ stodoła, mur., k. XIX wieku

c/ stodoła, mur., 1883

d/ wozownia-ruina, mur., k. XIX wieku

- e/ obora, mur., k. XIX wieku
 - f/ czworak (ul Kręta 3), mur., XIX/XX wiek
 - g/ czworak (ul Kręta 5/6), mur., XIX/XX wiek
- 275/ DOM (ul Kręta 9), 1 ćw. XX wieku

WITOBEL

276/ ZESPÓŁ FOLWARCZNY

- a/ rządcówka, mur. pocz. XX wieku
- b/ obora 1, mur., k. XIX wieku
- c/ obora 2, mur., k. XIX wieku
- d/ stodoła, mur., 1887

WRONCZYN

277/ KAPLICA PW. ŚW WAWRZYŃCA, mur., pocz. XX wieku

278/ ZESPÓŁ SZKOŁY (ul. Główna 64)

- a/ szkoła, mur., pocz. XX wieku
- b/ stodoła, szach.- mur., pocz. XX wieku
- c/ szalet, mur., pocz. XX wieku

279/ ZESPÓŁ DWORSKO-FOLWARCZNY (ul. Główna 66)

- a/ dwór, mur., XVIII/XIX wieku
- b/ park krajobrazowy, 1 poł. XIX wieku

folwark:

- c/ budynek gospodarczy, mur., XIX/XX wieku
- d/ obora, mur., 1903
- e/ gorzelnia, mur., 1864
- f/ spichlerz, mur., pocz. XX wieku
- g/ dom, mur., pocz. XX wieku
- h/ brama wjazdowa, mur., pocz. XX wieku
- i/ stodoła, mur., pocz. XX wieku

ul. Główna

- 280/ DOM NR 39/41/43, mur., poł. XIX wieku
- 281/ DOM NR 53/55, mur., poł. XIX wieku
- 282/ DOM NR 57/59, mur., poł. XIX wieku
- 283/ DOM NR 70/72, mur., pocz. XX wieku

ZAMYSŁOWO

284/ ZESPÓŁ FOLWARCZNY (ul. Twardowska 34-40)

- a/ dom, mur., k. XIX wieku
- b/ obora, mur., pocz. XX wieku
- c/ obora, mur., pocz. XX wieku
- d/ magazyn , mur. pocz. XX wieku

ZAPARCIN

- 285/ OBORA NR19, mur., pocz. XX wieku

3. 3. Wykaz najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy

ŁÓDŹ

- 1/ KOŚCIÓŁ PW. ŚW. JADWIGI- 32 obiekty wyposażenia kościoła

nr rej. zab. 105/Wlkp/ 2007

MODRZE

2/ KOŚCIÓŁ PW. ŚW. IDZIEGO- 7 obiektów wyposażenia kościoła wraz z figurami Św. Jana Nepomucena na cmentarzu przykościelnym oraz figurą Św. Józefa w ogrodzie plebańskim

nr rej. zab. 390/B z 15.12.1977

SŁUPIA

3/ KOŚCIÓŁ PW. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH- 21 OBIEKTÓW WYPOSAŻENIA SAKRALNEGO,

nr rej. zab. 382/B/ 1976

oraz

nr rej. zab. 524/Wlkp/B z 2019

STĘSZEW

4/ KOŚCIÓŁ PW. ŚW TRÓJCY- 51 OBIEKTÓW Z WYPOSAŻENIA RUCHOMEGO-

nr rej. zab. 80/ Wlkp/ B/ 2006

(większość bogatego zespołu wyposażenia tegoż kościoła łącznie z interesującym zespołem portretów proboszczów pochodzącym z XVIII i XIX wieku jest zewidencjonowana na kartach ewidencyjnych WUOZ w Poznaniu).

5/ KOŚCIÓŁ FILIALNY PW. NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP-

- 7 obiektów wyposażenia,

nr rej. zab. 391/B/ 1977

TOMICE

6/ KOŚCIÓŁ PW. ŚW. BARBARY- ZESPÓŁ 25 OBIEKTÓW WYPOSAŻENIA KOŚCIOŁA,

nr rej. zab. 97/Wlkp/ 2007

(Wpisem tym objęto ochroną cenny zespół ołtarzy z XVIII wieku oraz zbiór obrazów. Do najcenniejszych zabytków w tym kościele zaliczyć należy brązową płytę nagrobną biskupa Piotra Tomickiego wykonaną w zakładzie Vischerów w Norymberdze).

Na terenie gminy zewidencjonowano również pojedyncze elementy z wystroju pałacu Potockich w Będlewie o indywidualnym, artystycznym charakterze. W roku 1997 na terenie Gminy Stęszew prowadzono szczegółową ewidencją zabytkowych kapliczek, krzyży i figur przydrożnych, w wyniku czego w zasobach archiwalnych WUOZ znajdują się karty

evidencyjne zabytków położonych m.in. w Będlewie, Dębnie, Jeziorkach, Modrzu, Rybojedzku, Sapowicach, Słupi, Strykowie, Trzebawiu, Wronczynie.

Ponadto w zbiorach Muzeum Regionalnego w Stęszewie znajdują się obiekty związane z dziejami miasta i etnografią Stęszewa i okolic¹. Na wystawie etnograficznej prezentowane są przedmioty codziennego użytku, skrzynie posażne, narzędzia, wyroby i sprzęty rzemiosła wiejskiego takie jak krosno czy kołowrotki, w tym ciekawy okaz kołowrotka typu francuskiego z podwójnymi wrzecionami. Można obejrzeć również instrumenty muzyczne charakterystyczne dla Wielkopolski, takie jak dudy, inaczej zwane kozłami. W zbiorach zgromadzone są też używane dawniej przez rzemieślników stare maszyny, a wśród nich maszyna kuśnierska, rymarska, szewska i maszyny krawieckie. Jednym z ciekawszych eksponatów są XV wieczne drzwi które pierwotnie miały służyć do przejścia z zamku na „Pańskiej Górze” do kościoła farnego, a później do 1937 roku używane były w kościele jako drzwi do zakrystii.

W Muzeum gromadzone są pamiątki po działających kiedyś w Stęszewie organizacjach. Najstarszą z nich jest Koło Rycerskie, z biegiem czasu przemianowane na Bractwo Kurkowe a ostatecznie na Bractwo Strzeleckie. Zachowało się w pełni archiwum bractwa od początków jego działalności do 1 września 1939 roku. Niestety po zakończeniu wojny nie wznowiło działalności. Wśród ciekawych eksponatów są książki protokolarne, kasowe, trafarów czyli listy trafień podczas corocznych wyborów Króla Kurkowego oraz tak zwaną księgę czerwoną „dokupna” członków (lista wstępujących do organizacji braci). Są tu też wstęgi królewskie z

¹ Muzeum Regionalne w Stęszewie jest placówką miejską. Powstało w 1970 roku, początkowo jako Izba Muzealna. Inspiracją do powstania Izby były obchody 600-lecia uzyskania praw miejskich przez Stęszew. Muzeum założono z Inicjatywę społeczną jej powstania poparły władzę miasta. ak 20 września 1970 roku dokonano otwarcia tej placówki kultury. Na jej siedzibę wybrano stojący na Rynku, pod numerem 8, jedyny zachowany w mieście, dom podcieniowy, który jednocześnie jest najstarszym domem w zabudowie miejskiej. Zbiory dla nowej jednostki muzealnej gromadzono od 1967 roku. Były to prawie wyłącznie dary lub przedmioty uratowane od zniszczenia. W chwili otwarcia placówki było około 200 eksponatów. Początkowo eksponaty były zgromadzone i prezentowane w jednym pomieszczeniu na parterze budynku Rynek 8. Z biegiem czasu zbiorów przybywało a ekspozycja rozrastała się. W roku 1979 zakupiono działkę położoną za budynkiem muzealnym wzdłuż ulicy Kuśnierskiej i wybudowano na niej nowy budynek również przeznaczony na muzeum. W 1980 roku w 10-lecie istnienia, Izba została przemianowana na Muzeum Regionalne, które zostało wpisane do Rejestru Muzeów Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz otrzymało Statut. Po oddaniu do użytku drugiego budynku, możliwości ekspozycyjne Muzeum poszerzyły się o dwie sale. Istniejącą salę od strony Rynku przeznaczono na ekspozycję zbiorów etnograficznych. W nowym budynku na parterze urządzono salę z eksponatami historycznymi. Natomiast salę na piętrze przeznaczono na wystawy czasowe. Obecnie oprócz urządzania wystaw stałych i czasowych Muzeum zajmuje się także: gromadzeniem zabytków i dokumentów z zakresu historii i kultury materialnej miasta i gminy Stęszew, archiwaliów, etnografii, archeologii, numizmatyki i medalierstwa; inwentaryzuje, kataloguje i naukowo opracowuje zgromadzone zabytki i zbiory; przechowuje zgromadzone zbiory w warunkach zapewniających im pełne bezpieczeństwo i magazynuje w sposób dostępny do celów naukowych; zabezpiecza i konserwuje zbiory; prowadzi działalność edukacyjną; udostępnia zbiory dla celów naukowych i edukacyjnych; publikuje wydawnictwa z zakresu swej działalności.

klejnotami (odznakami) króla i wicekróla kurkowego, najstarszy z zachowanych w Polsce sztandarów bractw kurkowych z 1752 roku i drugi sztandar z 1927 roku, drzewce do chorągwi i laski marszałkowskie. Jest także służąca do zawodów strzeleckich strzelba tarczowa z 1 połowy XIX wieku i karabin Mauser typ 1871.

W gablotach muzealnych eksponowane są dokumenty, fotografie i inne pamiątki po Towarzystwie Młodych Przemysłowców, które powstało w 1896 roku i działało do wybuchu II wojny światowej, po Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” założonym w 1895 roku i przemianowanym w 1927 roku na Klub Sportowy „Lipno”, po Towarzystwie Śpiewaczym „Halka”, po Stęszewskiej organizacji skautowej i harcerskiej.

Zgromadzono bardzo duży zbiór eksponatów po cechach rzemieślniczych działających dawniej w Stęszewie. Najstarszymi cechami są: cech kuśnierski założony w 1606 roku, rzeźnicki założony w 1739 roku, piekarski założony w 1860 roku. Zostały po nich dokumenty, sztandary, tłoki pieczętne, fotografie i dyplomy. Na uwagę zasługuje oryginalny przywilej cechu kuśnierskiego z roku 1606.

W muzeum wyeksponowano, część kolekcji dotyczącej przeszłości miasta min: protokolarz władz miejskich z I połowy XIX wieku, dawne widoki Stęszewa, dokumenty o działalności szkoły katolickiej i pamiątki po nieistniejącym kościele ewangelickim.

Osobny kącik na Sali historycznej jest poświęcony Powstaniu Wielkopolskiemu oraz II wojnie światowej i udziale w nich mieszkańców Stęszewa i okolicznych wsi. Są trzy mundury powstańcze, bardzo dużo fotografii, pocztówki a nawet lampiony powstańcze. Najciekawszym eksponatem jest łyżka do zupy z inicjałami generała Dowbór-Muśnickiego dowódcy Powstania Wielkopolskiego.

3.4. Krajobraz kulturowy.

3.4.1. Historyczne założenie urbanistyczne

STĘSZEW

HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA, XIV-pocz.XX,

nr rej.: 690/Wlkp/A z 14.08.2008

3.4.2. Spis zabytkowych parków na terenie gminy

BĘDLEWO

1/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 9,31 ha), XVIII/ pocz. XIX w,

nr rej.: 1493/A z 27.11.1973

JEZIORKI

2/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 12,65 ha), XVIII/ XIX w,
nr rej.: 1809/A z 20.08.1980

MODRZE

3/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 2,34 ha), 1 poł. XIX w
nr rej.: 1819/A z 5.02.1981

SAPOWICE

4/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 5,04 ha), 1 poł. XIX w
nr rej.: 1786/A z 31.05.1979

SKRZYNKI

5/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 1,40 ha), XIX w

SROCKO MAŁE

6/ PARK KRAJOBRAZOWY (pozostałość-forma szczątkowa), XIX w.

STĘSZEW

7/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 0,74 ha), poł. XIX w

STRYKOWO

8/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 10,36 ha), XIX w
nr rej.: 1813/A z 20.08.1980

TRZEBAW

9/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 1,74 ha), 2 poł. XIX w
nr rej.: 1837/A z 25.02.1981

WRONCZYN

10/ PARK KRAJOBRAZOWY (pow. 2,25 ha), 1 poł. XIX w
nr rej.: 1847/A z 20.03.1981

3.4.3. Zabytkowe cmentarze na terenie gminy

Na terenie gminy znajduje się 11 cmentarzy rzymsko-katolickich oraz jeden o znanej lokalizacji ewangelicki i jeden żydowski (patrz pkt. 3.2).

JEZIORKI

1/ CMENARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Pocztowa),

ŁÓDŹ

2/ CMENARZ PARAFIALNY W ZESPOLE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW. JADWIGI i MACIEJA APOSTOŁA (ul. Szkolna 26), 1876

3/ CMENARZ RZYMSKO-KATOLICKI (przy drodze Mosina-Stęszew), XX wiek

MODRZE

3/ CMENARZ RZYMSKO-KATOLICKI W ZESPOLE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW IDZIEGO, XVIII wiek

4/ CMENARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Poznańska)-nowy, XIX/XX wieku

5/ CMENARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Poznańska)-stary, pocz. XX wieku

SŁUPIA

6/ CMENARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Szkolna), 1850

7 CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI przy kościele parafialny pw. Wszystkich Świętych (ul. Szkolna), XIX wiek

STĘSZEW

8/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI W ZESPOLE KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW TRÓJCY (ul. Kościelna 3), XX wiek

9/ CMENTARZ EWANGELICKI (ul. Bukowska), XIX wiek

10/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI (ul. Bukowska), 1880 rok

11/ CMENTARZ ŻYDOWSKI (Ul. Kórnicka- ob. teren zabudowany), nieznanego czasu powstania

TOMICZE

12/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI W ZESPOLE PARAFIALNEGO PW. ŚW. BARBARY (ul. Spadzista 4)

CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI (położony na granicy miejscowości w Tomiczkach), XX wiek

TOMICZKI

14/ CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI, XX wiek

Tylko jeden cmentarz w Jeziorkach (przy ul. Pocztovej) wpisany jest do rejestru zabytków pod nr 2628/A. Wszystkie dotychczas rozpoznane cmentarze (z wyjątkiem cmentarza żydowskiego w Stęszewie) posiadają w zbiorach WWKZ zasadniczą dokumentację w postaci kart cmentarzy, które zawierają podstawowe wiadomości dotyczące nagrobków, układu cmentarza, czasu powstania, stanu zachowania itp. Do tej pory nie prowadzono prac rozpoznawczych związanych z pozostałościami cmentarzy ewangelickich w okolicznych wsiach oraz cmentarza żydowskiego w Stęszewie.

3.5. Zabytki archeologiczne

3.5.1. Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy:

KRAPLEWO

1/ STANOWISKO NR 4 (AZP 54-25/43), grodzisko wczesnośredniowieczne, nr rej. 2054/A decyzja z dnia 20 stycznia 1986; 185/Wlkp/C z 22.09.2011.

STĘSZEW

2/ HISTORYCZNY UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA, określają nawarstwienia kulturowo-osadnicze od czasów pradziejowych po okres nowożytny nr rej.: 690/Wlkp/A z 14.08.2008.

3/ FUNDAMENTY ZAMKU Z XIV w. oraz DOMNIEMANE GRODZISKO ŚREDNIOWIECZNE, STANOWISKO NR3 (AZP 55-25/19), nr rej: 1972/A z 10.12.1984.

3.5.2. Zabytki archeologiczne o własnej formie krajobrazowej z terenu gminy

KRAPLEWO

1/ STANOWISKO NR 4 (AZP 54-25/43), grodzisko wczesnośredniowieczne, nr rej. 2054/A decyzja z dnia 20 stycznia 1986

STĘSZEW

2/ FUNDAMENTY ZAMKU Z XIV w. oraz DOMNIEMANE GRODZISKO ŚREDNIOWIECZNE, STANOWISKO NR3 (AZP 55-25/19), nr rej: 1972/A z 10.12.1984.

Na terenie Gminy zarejestrowano dwa stanowiska - grodziska o dobrze zachowanej własnej formie krajobrazowej oraz jedno domniemane grodzisko. Obiekty o znanej lokalizacji są dobrze zachowane i nie wymagają żadnych zabiegów konserwatorskich.

Zagrożenie dla obiektów stanowią nielegalni poszukiwacze z wykrywaczami metalu, wykonywanie prac ziemnych lub budowlanych bez pozwolenia lub prowadzenie ich niedbale, bez zachowania odpowiednich wymogów, a także rozjeżdżanie stanowisk archeologicznych quadami.

3.5.3. Zestawienie liczbowe stanowisk archeologicznych na terenie gminy zewidencjonowanych i wpisanych do rejestru zabytków łącznie z funkcją oraz analizą chronologiczną (przygotowując zestawienie korzystano z raportu o stanie zabytków w gminie Stęszew, wykonanego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu w 2005, Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami na lata 2017-2020, oraz kwerendy dot. nowych stanowisk archeologicznych u Powiatowego Konserwatora Zabytków).

Stanowiska archeologiczne	Liczba ogółem	W tym stanowiska wpisane do rejestru zabytków
Łącznie (stanowiska o znanej lokalizacji), w tym:	549	2
a. grodziska	3	2
b. osady	170	-
1b. ślady osadnicze	694	-
2b. punkty osadnicze	391	-
c. cmentarzyska	8	-

Stanowiska archeologiczne	Liczba ogółem	W tym stanowiska wpisane do rejestru zabytków
d. obozowisko	2	-
e. zamek (ruiny/fundamenty)	1	-
f. studnie	4	-
g. konstrukcje drewniane	1	-
h.okopy (II wojna światowa)	1	-
Stanowiska bez ustalonej lokalizacji	45	-

Jak wynika z badań archeologicznych prowadzonych na obszarach obejmujących gminę Stęszew, teren ten był intensywnie zasiedlony przez wszystkie okresy, od pradziejów, począwszy od starszej epoki kamienia (paleolitu), przez mezolit, neolit, kulturę łużycką, kulturę przeworską, wczesnopolską i okres wczesnego średniowiecza po okres nowożytny, czego egzemplifikacją jest około **549** (na podstawie kwerendy przeprowadzonej danych uzyskanych od Powiatowego Konserwatora Zabytków w Poznaniu) zarejestrowanych tu stanowisk archeologicznych o znanej lokalizacji. Ponadto z terenu gminy znanych jest 45 stanowisk archiwalnych o dziś nieznaną lokalizacji:

obszar AZP 54-24

Skrzynki AZP 54-24

- /118- osada wczesnopolska WŚ
- /119- ślad osadniczy pucharów lejkowatych/neolit
- /120- cmentarzysko bez chronologii
- /121- osada KŁ

obszar 54-25

Miroslawki 54-25

- /57- ślad osadniczy WŚ

obszar AZP 55-24

Słupia AZP 55-24

- /50- cmentarzysko KŁ
- /51- cmentarzysko k. pomorska

Sapowice AZP 55-24

- /71- grodzisko PŚ
- /72- cmentarzysko k. pomorska
- /73- ślad osadniczy ep. kamienia i ? średniowiecze
- /74- same znaki „?”

obszar AZP 55-25

Dębienko AZP 55-25

- /4- same znaki „?”
- /8- cmentarzysko pomorskie
- /9- ślad osadniczy neolit

Stęszew AZP 55-25

- /20- ślad osadniczy średniowiecze
- /21- ślad osadniczy ep. kamienia
- /22- ślad osadniczy neolit
- /23- cmentarzysko ?

- /24- ślad osadniczy ?
- /25- ślad osadniczy neolit
- /26- ślad osadniczy ep. kamienia
- /27- ślad osadniczy ?
- /28- skarb ep. brązu
- /29- ślad osadniczy k. pomorska
- /30- same znaki „?”
- /31- ślad osadniczy ep. kamienia
- /32- cmentarzysko ?
- /33- cmentarzysko ?

Witobel AZP 55-25

- /79- cmentarzysko ?

Kraplewo AZP 55-25

- /139- cmentarzysko k. pomorska
- /141- ślad osadniczy ?
- /142- same znaki ?
- /143- punkt osadniczy WŚ
- /145- cmentarzysko KŁ
- /146- ślad osadniczy neolit

obszar 55-26

Trzebaw AZP 55-26

- /9- same znaki ?
- /45- osada WŚ
- /46- cmentarzysko ?
- /52- cmentarzysko ?

obszar 56-24

Strykowo AZP 56-24

- /121- skarb XVII w.

obszar 56-25

Modrze AZP 56-25

- /5- grodzisko WŚ;
- /6- cmentarzysko ?

Będlewo AZP 56-25

- /95- cmentarzysko
- /97- ślad osadniczy Ha

Strykowo- Twardowo AZP 56-25 /122- ceramika sznurowa neolit.

Stanowiska o znanej lokalizacji oraz archiwalne stanowią zapewne tylko część wszystkich stanowisk z terenu gminy i powyższe dane mogą ulegać zmianie w toku dalszego archeologicznego rozpoznania terenu.

Analiza kulturowo-chronologiczna osadnictwa na terenie Gminy, wykazała szczególną intensywność zasiedlenia w okresie wczesnego średniowiecza, okresu wpływów rzymskich i kultury łużyckiej. Osadnictwo epoki kamienia nie miało charakteru stałego, za wyjątkiem niewielkiego kompleksu stanowisk KPL w Będlewie oraz jak wykazały ostatnie badania ratownicze w Kraplewie. Zarówno osadnictwo pradziejowe jak i wczesnośredniowieczne

występuje wzdłuż doliny Samicy w rejonie miejscowości Stęszew, Krąplewo, Wielka Wieś, a także nad jeziorami Dębno, Lipno, Witobelskim, Strykowskim oraz w obrębie miejscowości Strykowo, i Sapowice. Większe koncentracje stanowisk archeologicznych występują również nad jeziorem Tomickim.

W Stęszewie zachowało się do czasów obecnych czytelne średniowieczne rozplanowanie urbanistyczne z centralnym placem targowym oraz wychodzącymi z niego ulicami, a także nawarstwienia kulturowe od XIV wieku. Najdawniejsza wzmianka o Stęszewie pochodziła z 1298 roku i dotyczyła kościoła parafialnego, natomiast pierwsza wzmianka o mieście sięga 1394 roku. Data lokacji nie jest znana, ale przyjmuje się 1370 rok. Stęszew od początku był miastem prywatnym w posiadaniu rodzin szlacheckich.

Wszystkie stanowiska zlokalizowane na terenie gminy oraz nawarstwienia kulturowe w obrębie historycznego układu urbanistycznego w Stęszewie podlegają ochronie konserwatorskiej w myśl Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 roku. Część stanowisk znana jest tylko na podstawie danych archiwalnych z końca XIX wieku bądź początków XX wieku, bez dokładnej lokalizacji, określającej zazwyczaj tylko miejscowość. Większość stanowisk rozpoznana jest na podstawie szczegółowych badań powierzchniowych w ramach programu Archeologicznego Zdjęcia Polski. Jest to jednak rozpoznanie wstępne, przy którym określenie zarówno funkcji, jak i wartości poznawczej stanowiska może ulec zmianie po przeprowadzeniu prac wykopaliskowych. Dodatkowo zasięg stanowiska wyznaczony na podstawie badań powierzchniowych nie zawsze jest zasięgiem, który dokładnie odpowiada występowaniu pozostałości pradziejowego osadnictwa pod ziemią. Wyznaczony na mapach obszar stanowiska należy traktować orientacyjnie, może się bowiem okazać w trakcie realizacji prac ziemnych, że obiekty archeologiczne zalegają także w sąsiedztwie stanowisk lokalizowanych na podstawie obserwacji powierzchniowych.

Aby zapewnić prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych należy:

- respektować wyznaczone strefy ochrony stanowisk archeologicznych na załącznikach graficznych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych,
- wprowadzić zapis zapewniający prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych, tj. założeń pałacowo-parkowych, zabytkowych cmentarzy, obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków.

„Prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z budownictwem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych wymagają prowadzenia badań archeologicznych”

W odniesieniu do stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje zakaz wszelkiej działalności związanej z pracami ziemnymi. W przypadku planowania jakiegokolwiek działalności należy wystąpić o szczegółowe wytyczne do właściwego miejscowo Konserwatora Zabytków.

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków:

Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków określono na podstawie raportu o stanie zabytków w gminie Stęszew, wykonanego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu w 2005 roku, Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami dla Gminy Stęszew na lata 2017-2020, kwerendy w biurze Poznańskiego Powiatowego Konserwatora Zabytków oraz przede wszystkim prospekcji terenowej w 2021 roku, której celem była inspekcja i weryfikacja stanu zachowania obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru oraz znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Miasto **Stęszew** zachowało aż do czasów obecnych czytelne średniowiecze rozplanowanie urbanistyczne z centralnym placem - rynkiem oraz wychodzącymi z niego ulicami. Układ ten jest objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. Cennym i niestety całkowicie opuszczonym zabytkiem miasta jest wzgórze zamkowe. Teren, który kryje pozostałości zamku wymaga opracowania kompleksowego programu rewaloryzacyjnego.

Zachowana zabudowa mieszkalna miasta pochodzi w większości z XIX i początków XX stulecia. Aktualny pozostaje wyrażony w Programie na lata 2011-2014 postulat wdrożenia w życie zasad (określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stęszew- patrz pkt.4.2) dotyczących gabarytów i form szyldów reklamowych i tablic informacyjnych oraz ich umieszczania na budynkach w mieście, co ma istotne znaczenie w utrzymaniu estetyki ulic i placów. Spośród budynków miejskich znajdują się trzy budynki mieszkalne wpisane do rejestru zabytków zlokalizowane w Rynku pod numerami 8, 9, 19. Ich stan zachowania i techniczny jest dobry. Do najcenniejszych obiektów należy jedyny zachowany w mieście, dom podcieniowy,

zlokalizowany przy **Rynku pod numerem 8**, który jednocześnie jest najstarszym w zabudowie miasta. Wpisany do rejestru zabytków obiekt jest dziś siedzibą Muzeum Regionalnego w Stęszewie. Dom powstał w drugiej połowie XVIII wieku i przez wiele lat znajdowała się tutaj jedna z kilku funkcjonujących przy Rynku gospód. Przed wybuchem Powstania Wielkopolskiego gromadzono i przechowywano w nim broń powstańcza. Później urządzono w nim mieszkania. W roku 1968 został przeznaczony do rozbiórki. Interwencja społecznego opiekuna zabytków zablokowała rozbiórkę i pozwoliła zgromadzić środki na remont budynku. Polegał on głównie na rekonstrukcji podcienia i przystosowaniu wnętrza do celów muzealnych. Obiekt jest w utrzymaniu w bardzo dobrym stanie technicznym. Przeprowadzona dwa lata temu renowacja obejmowała wymianę stolarki okiennej i drzwi. W najbliższym czasie nie są planowane. Będący własnością gminy dom Rynek 8 jest siedzibą Muzeum Regionalnego i użytkowany jest na cele wystawiennicze. Nadal aktualny pozostaje postulat uzupełnienia zabudowy w północno – zachodniej pierzei rynku.

Wiele historycznych budynków zachowanych w obrębie centrum miasta wymaga pilnych remontów i docelowej rewitalizacji, zwłaszcza w zakresie wyglądu elewacji. Dotyczy to także budynków komunalnych będących własnością gminy. Zauważalna jest jednak (w porównaniu z inwentaryzacją obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków w 2010 i 2016 roku) poprawa stanu i estetyki budynków znajdujących się w rękach prywatnych. Zakres prowadzonych, przeważnie przez prywatnych właścicieli lub użytkowników prac remontowych, obejmuje najczęściej wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie budynków i wymianę pokrycia dachowego. Często pracom tym towarzyszy nieprawidłowe powiększanie otworów okiennych bądź ich całkowite замуrowywanie. Z jednej strony zahamowany został proces degradacji tych obiektów, z drugiej często zatarciu uległ ich pierwotny wygląd i charakter. Dlatego większość podejmowanych przez prywatnych właścicieli inicjatyw remontowo-rewitalizacyjnych wymaga merytorycznego wsparcia.

Na ogół w dostatecznym stanie jest większość zabytkowych budynków użyteczności publicznej znajdujących się w zasobach gminnej ewidencji zabytków, w tym budynków szkolnych będących własnością gminy.

Jako dobry i bardzo dobry należy ocenić stan zachowania i techniczny znajdujących się na terenie gminy obiektów sakralnych (własność parafii). Najcenniejszy zabytek na terenie **Stęszewa** kościół parafialny pw. Św. Trójcy, w swym zasadniczym zrębie utrzymany w stylu gotyckim z XV wieku, przebudowany i barokizowany w 1771 roku, a następnie rozbudowany w 1937 roku, jest w dobrym stanie technicznym. W wyniku przeprowadzonych w ostatnich

latach prac remontowo- zabezpieczających poprawił się stan zachowania późnogotyckiego kościoła parafialnego pw. św. Barbary w **Tomicach**, wzniesionego w 1463 roku i barokizowanego w 1770 roku. Także pozostałe świątynie na terenie gminy, tj.: kościół p. w Niepokalanego Poczęcia NMP w **Stęszewie**, kościół pw. św. Idziego w **Modrzu**, kościół pw. św. Teresy w **Jeziorkach**, oraz pw. Wszystkich Świętych w **Słupi** są w dobrym stanie technicznym, ponadto w kościele w Jeziorkach w 2018 roku przeprowadzono II etap prac remontowych na dachu świątyni. Prace polegały na wymianie pokrycia dachowego z łupka naturalnego (o zewnętrznych wymiarach 40 x 20 cm), na nowe z blachy tytan-cynk oraz montażu instalacji odgromowej.

Również jedyny drewniany kościół na terenie gminy pw. św. Jadwigi wraz z drewnianą dzwonnica w **Łodzi**, został poddany generalnemu remontowi konstrukcji drewnianych ścian w latach 80 XX wieku. Docelowo należy jednak przewidzieć dokonanie przeglądu konstrukcji oraz pokrycia dachowego oraz wykonanie impregnacji środkami owadobójczymi, grzybobójczymi oraz ognioochronnymi.

Na terenie gminy znajduje się 8 zespołów pałacowo – folwarcznych lub dworsko – folwarcznych oraz parków wpisanych do rejestru zabytków, większość obiektów jest utrzymana w zadowalającym stanie technicznym. Zespoły pałacowo – parkowe w **Będlewie**, **Modrzu**, **Sapowicach**, **Skrzynkach** i w **Strykowie** są użytkowane i w zadowalającym stanie technicznym. Obiekty znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie pałacu w **Będlewie** pełnią funkcję ośrodka konferencyjnego. Stajnia oraz budynek bramny z wieżą zostały poddane pracom remontowo – adaptacyjnym na cele konferencyjne, a pałac jest użytkowany jako obiekt hotelowo – gastronomiczny. Park zachowany jest w dobrym stanie, jest na bieżąco porządkowany i pielęgnowany. Zespół pałacowo – parkowy w **Strykowie** został poddany generalnemu remontowi, a budynek pałacu adaptacji na hotel i restaurację. W pałacu zostały ukończone prace remontowe i obiekt utrzymany jest w dobrym stanie technicznym. W obrębie założenia parkowego w 2005 roku dokonano rozbudowy oficyny. Park jest systematycznie porządkowany i poddawany zabiegom sanitarnym. W pałacu w **Sapowicach** mieści się ośrodek wypoczynkowo – konferencyjny Biblioteki Raczyńskich. Pałac jest poddawany na bieżąco pracom remontowym i zabezpieczającym, w ostatnim czasie dokonano wymiany pokrycia dachowego. Park jest utrzymywany w dobrym stanie. Na bieżąco prowadzone są prace pielęgnacyjne. Wskazana jest rewaloryzacja układu kompozycyjnego. W coraz lepszym stanie jest rewitalizowany od 2018 roku dwór w **Skrzynkach**. Po przejęciu od Skarbu Państwa przez Starostwo Powiatu Poznańskiego (w 2015 roku) obiekt jest gruntownie remontowany z przeznaczeniem na centrum konferencyjno-hotelowe Powiatu

Poznańskiego. Otaczający park nie jest wpisany do rejestru zabytków. W bardzo dobrym stanie po przeprowadzonej kompleksowej rewitalizacji jest zespół pałacowo – parkowy w **Modrzu** znajdujący się w rękach prywatnych. W ostatnich latach zostały przeprowadzone prace restauratorskie zarówno zewnątrz jak i we wnętrzu pałacu. W parku przeprowadzono prace porządkowe, ukazując dawny układ kompozycyjny. Do rejestru zabytków wpisano budynek spichlerza w obrębie zabudowań folwarcznych w Modrzu. Pilnych prac remontowych wymaga należący do Gminy dwór w **Stęszewie**, a prac rewitalizacyjnych otaczający go park.

W 2018 roku przeprowadzono prace konserwatorskie przy ruinie **zameczku** Klaudyny Potockiej **na wyspie Jeziora Góreckiego**. Prace konserwatorskie i restauratorskie polegały na zabezpieczeniu struktury budynku bez ingerencji w jej układ funkcjonalno przestrzenny. Obiekt zgodnie z przyjętymi zasadami konserwatorskimi posiada zachowaną formę, oryginalną substancję i wartość dawności, a malowniczy charakter ruiny stanowi część tradycyjnego krajobrazu. Przyznana WPN w 2018 roku dotacja WUOZ w Poznaniu na prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytku wynosiła 493 526,77 zł.

Folwark w **Będlewie** jest jedynym zespołem tego typu wpisanym do rejestru zabytków. W ostatnich latach wykonano szereg prac remontowych w większości budynków. W najlepszym stanie są obecnie kuźnia, dom ogrodnika, chlewnia oraz jedna stodoła. Na terenie gminy znajduje się też kilka zespołów folwarcznych, nie wpisanych do rejestru zabytków, które prezentują wysokie walory zabytkowe, m.in.: **Górka, Jeziorki, Modrze, Sapowice, Strykowo, Trzebaw i Wronczyn**. W bardzo złym stanie znajdują się nieużytkowane zespoły lub częściowo opuszczone obiekty w **Górcie, Modrzu i Trzebawiu**. Lepszy jest stan zachowania obiektów w **Jeziorkach i Sapowicach**. Na terenie tych zespołów konieczne jest przeprowadzenie prac remontowo – adaptacyjnych.

W gminie Stęszew do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego wpisano sześć zespołów zabytków ruchomych. Przeważająca część zabytkowych wyposażań kościołów wpisanych do rejestru zabytków z terenu Gminy Stęszew poddana była licznym zabiegom konserwatorskim. W roku 2006 w kościele parafialnym pw. Św. Trójcy w **Stęszewie** przeprowadzone były prace restauratorskie nagrobka księżny Doroty Jabłonowskiej oraz epitafium Piotra Bronisza. W tym samym roku konserwowano 2 ołtarze boczne z XIX wieku. W 2010 roku kontynuowano działania renowacyjne przy ołtarzu bocznym Św. Krzyża z XVII i XVIII wieku wraz z jego 8 rzeźbami. Ukończono również remont wnętrza krypty, w której wyeksponowano zabytkowe trumny zmarłych fundatorów kościoła z rodziny Jabłonowskich. W 2004 roku prowadzono prace konserwatorskie przy cennej rzeźbie Matki Boskiej z

Dzieciątkiem wraz z obrazem „Arbor Virginis”. W tym czasie w kościele przeprowadzono również prace malarskie. W ostatnich latach przeprowadzono kompleksową konserwację ołtarza głównego, a w 2021 roku zakończone prace renowacyjne przy prospekcie organowym. W latach 2007 – 2010 w kościele pw. św. Jadwigi w **Łodzi** sukcesywnie wykonywano prace konserwatorskie przy ołtarzu głównym i 2 ołtarzach bocznych. Pozostała część wyposażenia tego kościoła wymaga również prac konserwatorskich. W kościele pw. św. Barbary w **Tomicach** podjęto prace konserwatorskie związane z konserwacją wyposażenia kościoła parafialnego. W kościele znajduje się cenny zespół ołtarzy z XVIII wieku, obrazów oraz bardzo wartościowa brązowa płyta nagrobna bpa. Piotra Tomickiego wykonana w zakładzie Vischerów w Norymberdze. Pracom konserwatorskim poddano w ostatnim czasie ołtarze przy wsparciu finansowym WWKZ w Poznaniu. Innym zespołem wymagającym podjęcia prac konserwatorskich jest bogate wyposażenie znajdujące się w kościele parafialnym pw. Wszystkich Świętych w **Słupi**. W ostatnich latach wykonano I etap prac konserwatorskich przy polichromiach na sklepieniu kościoła. Wykonano także prace konserwatorskie przy zabytkowej chrzcielnicy, tabernakulum w ołtarzu głównym oraz obrazu św. Izydora w ołtarzu bocznym (w 2018 roku). W kościele pw. św. Idziego w **Modrzu** przeprowadzono I etap prac konserwatorskich przy ołtarzu bocznym. Przyznana na ten cel dotacja z funduszy Sejmiku województwa Wielkopolskiego wyniosła w 2021 roku 15 000 zł.

Na terenie gminy Stęszew znajdują się 2 stanowiska wpisane do rejestru zabytków. Grodzisko w miejscowości **Kraplewo**, stan. 1, położone jest w lesie. Jego stan zachowania jest dobry i nie wymaga żadnych zabiegów konserwatorskich. W chwili obecnej nie zagraża mu działalność gospodarcza człowieka. Drugim stanowiskiem są fundamenty zamku z XIV wieku w Stęszewie wraz z domniemanym grodziskiem średniowiecznym, położonym na terenie nieużytkowanym rolniczo. Wymaga jednak odsłonięcia rzeźby terenu. Wspólnym zagrożeniem dla wszystkich stan. (nie wpisanych do rejestru) są nielegalne poszukiwania z wykrywaczami metalu wykonywanie prac ziemnych lub budowlanych bez pozwolenia lub prowadzenie ich niedbale, bez zachowania odpowiednich wymogów, rozjeżdżanie stanowisk archeologicznych quadami. co rodzi konieczność systematycznych inspekcji terenowych na tych stanowiskach.

Ponieważ osadnictwo pradziejowe i wczesnośredniowieczne grupuje się przede wszystkim wokół jezior i wzdłuż cieków wodnych, szczególnie atrakcyjnych dla turystyki i rekreacji, dużym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych są nowopowstające osiedla mieszkaniowe i domków letniskowych. Zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych mogą być również wszelkie prace ziemne związane z inwestycjami budowy kanalizacji,

wodociągów, linii energetycznych, dróg, obwodnic, zbiorników retencyjnych, regulacją cieków wodnych, eksploatacją kopalni kruszywa, planowanymi zalesieniami. W 2015 roku na terenie Gminy prowadzono szeroko-płaszczyznowe, archeologiczne badania wykopaliskowe na kilku stanowiskach, związane z budową trasy ekspresowej S5 (przebiegającej przez tereny WPN pomiędzy Krąplewem i Wielką Wsią z węzłami „Stęszew”- skrzyżowanie z drogą Stęszew-Strykowo, „Wronczyn”- skrzyżowanie z drogą Będlewo-Wronczyn). Wyniki tych badań zostały uwzględnione przy aktualizacji gminnej ewidencji zabytków archeologicznych.

Zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych może być planowana na najbliższą dekadę budowa obwodnicy Strykowa. Zadanie to jest planowane w ramach rządowego projektu (Ministerstwo Infrastruktury) **100 obwodnic**. Podstawowym celem budowy obwodnicy Strykowa jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miejscowości w ciągu drogi krajowej nr 32. Jest to ruch tranzytowy w osi wschód-zachód, a realizacja tej inwestycji jest szczególnie istotna, po otwarciu odcinka drogi ekspresowej S5 i węzła Stęszew.

Z terenu Gminy znanych jest 45 stanowisk archiwalnych o niepewnej lokalizacji, które również podlegają ochronie konserwatorskiej. Stanowiska te powinny zostać zweryfikowane na drodze badań powierzchniowych.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych oraz pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych, niezbędne jest uzgadnianie oraz wypełnianie przez wszystkich inwestorów wymogów konserwatorskich określonych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Powiatowego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.

Znajdujące się na terenie gminy cmentarze rzymsko-katolickie są zadbane i nie wymagają większych prac konserwatorskich. Tylko jeden jest wpisany do rejestru zabytków. Wszystkie dotychczas rozpoznane cmentarze posiadają w zbiorach WWKZ zasadniczą dokumentację w postaci kart cmentarzy, które zawierają podstawowe wiadomości dotyczące nagrobków, układu cmentarza, czasu powstania, stanu zachowania itp. Występuje 11 cmentarzy rzymsko – katolickich w tym 5 przykościelnych. Do tej pory nie prowadzono natomiast prac rozpoznawczych związanych z pozostałościami cmentarzy ewangelickich na terenie Gminy, za wyjątkiem cmentarza w Stęszewie. Ponadto w Stęszewie, na ulicy Kórnickiej przy drodze do Witobla znajdował się cmentarz żydowski. Dziś teren ten jest zabudowany i brak jest widocznych śladów cmentarza.

4.2. Uwarunkowania wynikające ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stęszew (*Uwarunkowania rozwoju oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego*).

Studium (tekst jednolity) zostało przyjęte Uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew Nr XXIV/177/2020 z dnia 22 lipca 2020 r.

W części I studium (*UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY*), w rozdziale 4 *Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym krajobrazu kulturowego:*

W podrozdziale 4.3.3 został przedstawione elementy krajobrazu kulturowego. Za najcenniejsze na terenie gminy uznano zabytkowe układy morfologiczne wsi folwarcznych z zabytkowymi zespołami parkowo – pałacowo - folwarcznymi (wśród nich wymieniono objęte ochroną prawną parki: w Będlewie, Jeziorkach, Modrzu, Sapowicach, Skrzynkach, Stęszewie, Strykowie, Trzebawiu i Wronczynie) oraz zabytkowe cmentarze.

W rozdziale 5 *Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:*

W podrozdziale 5.1 przedstawiono rys historyczny Gminy Stęszew.

W podrozdziale 5.4 zostały wymienione i omówione najważniejsze obiekty objęte ochroną konserwatorską. Wśród najcenniejszych obiektów zabytkowych objętych ochroną wymieniono historyczny układ urbanistyczny w Stęszewie, obiekty sakralne w Stęszewie, Tomicach, Łodzi, Modrzu i Jeziorkach oraz 8 zespołów pałacowo-parkowych i dworsko-parkowych, m.in. w Będlewie, Sapowicach, Skrzynkach i Strykowie. W ujęciu tabelarycznym wymieniono wszystkie obiekty z terenu gminy wpisane do rejestru zabytków.

W podrozdziale 5.5. zostały sumarycznie w formie tabelarycznej podane obiekty zabytkowe znajdujące się w Gminnej Ewidencji Zabytków.

W podrozdziale 5.6. zostały omówione zagadnienia dotyczące obiektów archeologicznych znajdujących się na terenie gminy. Następnie zostało wymienionych w formie tabelarycznej 2 stanowiska, które w myśl Ustawy z 2003 roku podlegają ochronie konserwatorskiej i są wpisane do rejestru zabytków. Zaprezentowano także sumaryczny wykaz i rodzaje stanowisk archeologicznych zarejestrowanych na terenie gminy.

W podrozdziale 5.7 strefę ochrony konserwatorskiej dotyczącą średniowiecznego założenia urbanistycznego Sęszewa.

W rozdziale 10 *Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.*

W podrozdziale 10.5 omówiono obiekty z terenu Gminy Sęszew chronione na mocy Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku. Wspomniano, że na terenie Gminy znajduje się ponad 500 obiektów lub zespołów zabytkowych, w tym 20 wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków oraz około 500 stanowisk archeologicznych.

W rozdziale 13 *Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej...*

W podrozdziale 13.1.4 wymieniono 6 szlaków turystycznych i rowerowych przebiegających przez teren gminy, w tym:

Pierścień rowerowy dookoła Poznania

Trasa im. Prof. Adama Wodziczki

Trasa „Szlak Kosynierów”

Trasa im. Cyryla Ratajskiego

Trasa 40- lecia WPN

Trasa im. Tadeusza Smoluchowskiego

W części II studium (*KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO- WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO*),

W rozdziale 1 *Kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy Sęszew oraz przeznaczeniu terenów:*

W podrozdziale 1.1 (*Zasady kształtowania polityki przestrzennej*) wśród szeregu wymieniono m.in.:

Ochronę walorów krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów.

W podrozdziale 1.2 jako jeden z kierunków rozwoju Gminy wymieniono rozwój funkcji turystycznej.

W rozdziale 2 *Kierunki dotyczące zagospodarowania terenów*:

W podrozdziale 2.3.6 stwierdzono:

W przypadku rewitalizacji zabytkowych założeń folwarcznych za zgodne ze Studium uznaje się wskazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ich przeznaczenia jako teren usług zamiast teren obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych...

W rozdziale 4 *Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej*

W podrozdziale 4.1 przedstawiono wykaz obiektów i obszarów chronionych oraz zasady ich ochrony. Stwierdzono m.in., że wszystkie zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Stęszew zostały zawarte w Programie opieki nad zabytkami dla Gminy Stęszew zatwierdzonym uchwałą nr VI/39/2011 Rady Miejskiej Gminy Stęszew z dnia 29 marca 2011 r. W celu ochrony dziedzictwa kulturowego ustalono następujące zasady:

Dla obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków ustala się:

- wszelkie prace budowlane, konserwatorskie, renowacyjne i rewaloryzacyjne przy obiektach na terenach wpisanych do rejestru zabytków wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi;*
- zakaz lokalizacji, wszelkich inwestycji mogących przyczynić się do pogorszenia wyglądu obiektów i zespołów budowlanych, a także osi widokowych na te obiekty i zespoły, które również mogą silnie ingerować w krajobraz kulturowy, oraz których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia zabytkowego z szczególnym uwzględnieniem inwestycji typu: wiatraki, stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej, reklamy wielkoformatowe;*
- wszelkie prace sanacyjno - porządkowe i wycinki drzew na terenach zabytkowych parków, a także wydzielenia działek i lokalizacja nowych obiektów wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.*

Dla obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków ustala się:

- nakaz zachowania bryły budynku i kształtu dachu;*
- w przypadku budynków z elewacjami ceglanyymi lub z dekoracją architektoniczną zakaz zastosowania zewnętrznego ocieplenia ścian;*

- odnośnie wyglądu elewacji zewnętrznych (szczególnie elewacji frontowej) nakaz zachowania lub odtworzenia na podstawie zachowanych elementów bądź ikonografii detalu architektonicznego, także układu elewacji oraz kształtu okien;
- zakaz zastosowania blachy dachówkopodobnej lub gontu papowego jako pokrycia dachu;
- odnośnie kolorystyki elewacji nakaz nawiązywania do historycznych tendencji kolorystycznych występujących na danym terenie;
- zakaz instalowania reklam wielkoformatowych w sposób zakłócający wygląd budynku oraz osie widokowe na obiekty zabytkowe;
- wszelkie prace budowlane, konserwatorsko-restauratorskie mające wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznego obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków należy uzgodnić z właściwym miejscowo konserwatorem zabytków;
- dla wszystkich budynków zlokalizowanych na terenie strefy historycznego układu urbanistycznego miasta Stęszew wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 690/A/Wlkp decyzją z dnia 14 sierpnia 2008r.;
- wszelkie prace rozbiórkowe, budowlane, konserwatorsko- restauratorskie mające wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznego wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków.

Odnośnie inwestycji związanych z nową zabudową pośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków zaleca się:

- konieczność dostosowania nowej zabudowy do kompozycji przestrzennej, w zakresie usytuowania, skali i bryły, kompozycji stylistycznej fasad, geometrii dachów, wysokości gzymsów i kalenic oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej;
- utrzymanie istniejących podziałów nieruchomości;
- zachowanie historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni;
- zachowanie proporcji wysokościowych, dotyczących szczególnie lokalizacji dominant wysokościowych mających wpływ na wygląd całego zespołu budowlanego oraz jego fragmentów, ze szczególnym uwzględnieniem osi widokowych na obiekty podlegające ścisłej ochronie konserwatorskiej, wyróżniające się charakterystycznymi cechami godnym i wyeksponowania.

Na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych, przemysłowych oraz niwelacji terenu a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla ochrony stanowisk archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków oraz nawarstwień kulturowych zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz w obrębie zabytków architektury, cmentarzy i zabytkowej zieleni nakazuje się postępowanie zgodnie z przepisami odrębnymi przed wydaniem pozwolenia na budowę.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego przyjęto ustalenia zapisane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

W rozdziale 14 *obiekty wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji* stwierdzono:

Rekultywacja i rehabilitacja to działania mające na celu przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdewastowanym i zdegradowanym przez działalność człowieka. W przypadku zdegradowanych zabytków architektury i zespołów urbanistycznych zabiegi przywracające im wartość użytkową to rewaloryzacja i rewitalizacja, która dosłownie znaczy: przywrócenie do Życia, ożywienie. Celem rewitalizacji jest przede wszystkim znalezienie nowego zastosowania i doprowadzenie do zmiany funkcji obiektów.

Ponadto wśród obiektów wymagających rewitalizacji wymieniono ruiny tzw. Zameczku na wyspie Jeziora Góreckiego, zabudowania gospodarcze folwarku w Będlewie oraz Górze, Modrzu i Trzebawiu.

4.3. Uwarunkowania wynikające ze Strategii rozwoju Gminy Stęszew na lata 2016-2026

Strategia została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew nr XIV/138/2016 z dnia 12 kwietnia 2016 roku.

W rozdziale 1 (*Ogólna charakterystyka Gminy Stęszew*), w podrozdziale 1,7 przedstawiono rys historyczny w którym wymieniono najważniejsze zabytkowe budowle zlokalizowane na terenie gminy w tym obiekty wpisane do rejestru zabytków.

W rozdziale 4 (*Analiza SWOT*) w kategorii *walory turystyczne* za mocne strony uznano min.

- bliskość Wielkopolskiego Parku Narodowego i terenów Natura 2000
- występowanie ścieżek edukacyjnych
- występowanie zabytków na szlakach kulturowych

W rozdziale 4 (*Diagnoza procesów zachodzących na terenie Gminy Stęszew*) Za jeden z trzech głównych celów wskazanych przez mieszkańców do zrealizowania w latach 2016-2026 wymieniono: *zwiększenie atrakcyjności terenów turystycznych i rekreacyjnych położonych na terenie gminy Stęszew poprzez wsparcie działalności gospodarczej profilowanej na turystykę i rekreację, rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz promocję walorów turystycznych gminy.*

W rozdziale 9 (*Cele szczegółowe przypisane do osi priorytetowych*) za kluczowe uznano m.in. Infrastrukturalne wyzwania Gminy Stęszew (Priorytet 3). Wśród sformułowanych w tym Priorytecie celów były m.in. *Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjnej Gminy Stęszew poprzez budowę, rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, turystycznej oraz rozwój sieci ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych.*

4.4. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W gminie Stęszew obowiązuje obecnie 45 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego prezentuje poniższa tabela.

Lp.	Nazwa planu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	Nr Uchwały Rady Miejskiej Gminy Stęszew
1.	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew w rejonie wsi Strykowo	Uchwała XXII/148/96 z dnia 24/09/1996 stracił moc w związku z uchwałą XXIX/334/2014 z 11.09.2014r.
2.	mpzp terenów mieszkaniowych Stęszew ul. Trzebawska i Mosińska	XXII/149/96 z dnia 24/09/1996

Lp.	Nazwa planu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	Nr Uchwały Rady Miejskiej Gminy Stęszew
3.	mpzp w Stęszewie rejonu ulic Poznańskiej, Mosińskiej	XXX/197/97 z dnia 09/07/1997
4.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew	XXXVI/225/98 z dnia 20/03/1998
5.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stęszew	XXXVI/226/98 z dnia 20/03/1998
6.	mpzp terenów zabudowy mieszkaniowej we wsi Witobel - działka nr ewid. 162/4	IX/81/99 z dnia 15/09/1999
7.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego wsi Zamysłowo - Antonin	IX/79/99 z dnia 15/09/1999
8.	zmiana mpzp miasta Stęszewa (...) - dla działek nr ewid 1661/1 do 1661/28, 1661/48, 1661/49 i 1661/50	XVIII/162/2000 z dnia 06/12/2000
9.	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Stęszew dla terenu położonego w Kraplewie - Wielkawiś	XVIII/161/2000 z dnia 06/12/2000
10.	zmiana mpzp Gminy Stęszew dla terenów działek położonych we wsi Skrzynki	XVIII/163/2000 z dnia 06/12/2000
11.	mpzp miasta Stęszew rejonu ulic: Ślusarska, Szpitalna, Laskowa, Kanałowa i Kanal Samica	XV/140/2000 z dnia 29/06/2000
12.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew w części wsi Rybojedzko obejmującej obszar części działek 131, 158/1, 158/2 na cele poszerzenia terenów eksploatacji kruszywa naturalnego	XXIII/211/2001 z dnia 30/08/2000
13.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Miasta Stęszew, (...) dla terenu położonego we wsi Dębienko	XX/191/2001 z dnia 22/03/2001
14.	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej we wsi Łódź - część działki nr ewid. 88/1	XXIV/224/2001 z dnia 27/09/2001
15.	zmiana mpzp dla terenu położonego we wsi Skrzynki	XXV/233/2001 z dnia 26/11/2001

Lp.	Nazwa planu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	Nr Uchwały Rady Miejskiej Gminy Stęszew
16.	zmiana mpzp dla terenu położonego we wsi Witobel przy ul. Stęszewskiej , działki nr 108/2 i 108/3	XXV/232/2001 z dnia 26/11/2001
17.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew wsi Łódź - część działki nr ewid. 116/1	XXVII/255/2002 z dnia 26/03/2002
18.	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej we wsi Łódź - działki nr ewid. 102/3, 102/4, 102/5, 102/6 oraz 102/7	XXIX/277/2002 z dnia 26/06/2002
19.	zmiana mpzp miasta Stęszewa dla terenu wsi Zamysłowo działki nr 249, 250, 251, 252, 253	XXIX/276/2002 z dnia 26/06/2002
20.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stęszew , ul. Mosińska - działka 1659/5 i część 1660/15	XXIX/275/2002 z dnia 26/06/2002
21.	zmian mpzp gminy Stęszew w zakresie zmiany parametrów zabudowy obrzeży jezior Strykowskiego, Witobelskiego, Łódzko - Dymaczewskiego oraz wyznaczenia terenów zainwestowania mieszkaniowego i letniskowego	XXXIII/310/2002 z dnia 10/10/2002
22.	mpzp gminy Stęszew, w części dotyczącej wsi Rybojedzko - teren eksploatacji złóż kruszywa naturalnego (część działki ewid. nr 163)	II/18/2002 z dnia 10/12/2002
23.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew we wsi Kraplewo dla działki 238/1	XXVII/254/2002 VII/78/2003 z dnia 27/06/2003
24.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Stęszew dla terenu położonego w Kraplewie - działka 56/4	VII/76/2003 z dnia 27/06/2003
25.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego dla terenu wsi Trzebaw - działka nr 109/2	VII/77/2003 z dnia 27/06/2003
26.	zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Stęszew	XII/129/2003 z dnia 29/12/2003
27.	mpzp Gminy Stęszew - fragment wsi Strykowo i Sapowice	XXV/268/2005 z dnia 30/06/2005

Lp.	Nazwa planu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	Nr Uchwały Rady Miejskiej Gminy Stęszew
28.	mpzp wsi Skrzynki dla działek 89/1, 89/2	XXV/267/2005 z dnia 30/06/2005
29.	mpzp wsi Srocko Małe - działki 27 i 28	XXVI/280/2005 z dnia 29/09/2005
30.	mpzp wsi Zamysłowo - działka 293/3	XXVIII/310/2005 z dnia 23/11/2005
31.	mpzp terenów usług w Stęszewie - działki nr ewid. 598/1, 598/3 i 598/4	XXXII/343/2006 z dnia 20/04/2006 stracił moc w związku z uchwałą XXIX/334/2014 z 11.09.2014r.
32.	mpzp - fragment wsi Strykowo - część działki nr 462/3	XXXII/342/2006 z dnia 20/04/2006
33.	zmiana mpzp miasta Stęszew dla terenu w rejonie ul. Mosińskiej - działka 1659/5 i część działki nr 1660/15	XXXVII/399/2006 z dnia 26/10/2006
34.	zmiana mpzp terenów w rejonie ulicy Trzebawskiej i Mosińskiej w Stęszewie	XXXVII/398/2006 z dnia 26/10/2006
35.	zmiana mpzp terenów w rejonie ul. Trzebawskiej - działki nr ewid. 1673, 1676 i 1664/2 w Stęszewie	XXXV/371/2006 z dnia 28/08/2008
36.	mpzp terenów eksploatacji kruszywa naturalnego obejmującego działki o nrach ewid. 141, 142 i 145 (część), 146/1, 146/2, 147, 148, 149, 150, obręb Rybojedzko	XX/202/2008 z dnia 29/09/2008
37.	mpzp terenu eksploatacji kruszywa naturalnego obejmującego działki nr ewid. 53/2 obręb Tomiczki i 17/1 obręb Jeziorki	XX/203/2008 z dnia 29/09/2008
38.	mpzp zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej rezydencjonalnej wsi Trzebaw	XXIII/226/2008 z dnia 29/12/2008
39.	mpzp - część działek o numerach ewidencyjnych 568 i 569, obręb Wronczyn , gmina Stęszew	XXXIV/320/2010 z dnia 30/03/2010
40.	w sprawie uchwalenia mpzp - w miejscowościach Dębno i Dębienko	XI/81/2011 z dnia 31/08/2011

Lp.	Nazwa planu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	Nr Uchwały Rady Miejskiej Gminy Sędziszew
41.	mpzp - dla fragmentów miejscowości Tomice i Mirosławki położonych w obrębach geodezyjnych Tomice, Mirosławki i Rybojedzko, Gmina Sędziszew	XIV/113/2011 z dnia 07/03/2011
42.	mpzp - dla miasta Sędziszewa w rejonie ulicy Bukowskiej	XXVIII/247/2013 z dnia 05/06/2013
43.	mpzp - działka nr ewid. 106 we wsi Piekary , obręb Piekary, gm. Sędziszew	XXIX/258/2013 z dnia 05/09/2013
44.	mpzp - dla działek o nr ewid. 598/1, 598/3, 598/5, 598/6, obręb Sędziszew oraz nr ewid. 12/1, 12/3, 12/5, 14/2, 390/5, częściowo 444, obręb Dębienko gm. Sędziszew	XXXIX/334/2014 z dnia 11/09/2014
45.	zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sędziszew - fragment wsi Strykowo i Sapowice	XIII/128/2006 z dnia 16/03/2016
46.	mpzp terenu położonego we wsi Łódź , gmina Sędziszew	XXI/226/2017 z dnia 26/01/2017
47.	mpzp w rejonie węzłów przesiadkowych Poznańskiej Kolei Metropolitalnej na obszarze gminy Sędziszew	XXV/267/2017 z dnia 16/05/2017
48.	mpzp gminy Sędziszew dla fragmentu wsi Dębienko	XXXII/340/2017 z dnia 20/12/2017
49.	w sprawie zmiany mpzp w miejscowościach Dębno i Dębienko , gmina Sędziszew.	XXXIII/350/2018 z dnia 24/01/2017
50.	mpzp dla terenów zlokalizowanych w obrębach geodezyjnych Strykowo, Modrze, Zamysłowo - część A	XXXIII/351/2018 z dnia 24/01/2018
51.	mpzp we wsi Łódź , gmina Sędziszew.	XXXVI/368/2018 z dnia 23/04/2018
52.	mpzp dla terenu położonego w granicach miejscowości Dębienko , gmina Sędziszew	IV/29/2019 z dnia 29/01/2019

Lp.	Nazwa planu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	Nr Uchwały Rady Miejskiej Gminy Stęszew
53.	mpzp w rejonie ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. Konarzewskiej na części działek o nr ewid.: 243/3, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251/1, 251/2, 252/2, 253, 254, 255, 256/4, 257 oraz 258/1, zlokalizowanych w obrębie geodezyjnym Dębienko , gmina Stęszew.	VIII/70/2019 z dnia 25/04/2019
54	mpzp - części wsi Sapowice .	IX/78/2019 z dnia 06/06/2019
55	mpzp dla obszaru położonego w rejonie ul. Sasankowej i ul. Różanej w Stęszewie	XVII/130/2019 z dnia 06/11/2019

Stan na dzień **2020-08-12** (<http://bip.steszew.pl/index.php?id=14>)

W większości uchwał, przyjętych przez Radę Miejską Gminy Stęszew po 2003 roku, w przepisach ogólnych lub szczegółowych znajduje się paragraf dotyczący zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Zawierają one ustalenia dotyczące zabytków nieruchomych zlokalizowanych na obszarze objętym planem, odnośnie zabytków archeologicznych nakazują:

- uzgadnianie z właściwym organem służby ochrony zabytków prac ziemnych związanych z zabudowaniem lub zagospodarowaniem terenu zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych, oznaczonych na rysunkach planów, w celu ustalenia obowiązującego inwestora zakresu badań archeologicznych, zgodnie z odrębnymi przepisami,
- w razie natrafienia w trakcie prac ziemnych na obiekty archeologiczne, zabezpieczenie terenu i niezwłoczne powiadomienie odpowiednich organów ochrony zabytków, a następnie przystąpienie do archeologicznych badań ratowniczych.

4.5. Uwarunkowania wynikające z uchwały Rady Miejskiej Gminy Stęszew w sprawie: „zasad i trybu postępowania, udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane dla obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków.

Uchwała Rady Miejskiej Gminy Stęszew XXXVI/383/2006 została przyjęta w dniu 28 września 2006 roku. Uchwała reguluje szczegółowe kryteria i zasady przyznawania oraz rozliczania dotacji celowej na prace konserwatorskie restauratorskie i budowlane przy

obiekcie zabytkowym wpisanym do rejestru zabytków, które mogą sięgać w uzasadnionych przypadkach do 50% poniesionych nakładów koniecznych na wykonanie prac.

W uzasadnieniu do tej uchwały stwierdzono że:

Zachowanie najcenniejszych zabytków architektury w Gminie jest jednym z elementów ochrony dziedzictwa kulturowego naszego regionu. Dotacje dla właścicieli budynków wpisanych do rejestru korzystnie wpłyną na intensyfikację prac w tych budynkach, polepszony zostanie ich stan techniczny oraz jakość wystroju wnętrz, a także wpłynie na zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu.

4.6. Uwarunkowania wynikające z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Stęszew na lata 2017-2023

Program został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew XXX/311/2017 z dnia 30 października 2017 roku. Zawiera on szczegółową analizę Miasta i Gminy Stęszew z uwzględnieniem delimitacji obszaru zdegradowanego cechującego się stanem kryzysowym oraz wyznacza kierunki planowanych działań dedykowanych obszarowi rewitalizacji. Efektem badań i pogłębionej analizy było wyłonienie obszaru rewitalizacji zbieżnego z obszarem zdegradowanym, podzielonym na trzy podobszary: Stęszew Centrum, Trzebaw i Będlewo.

W rozdziale 4, *Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji* zostały szczegółowo scharakteryzowane podobszary rewitalizacji z uwzględnieniem sfery społecznej, gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej.

Odnośnie podobszaru Stęszew Centrum, zauważono, że zachowało się do obecnych czasów, historyczne, średniowieczne rozplanowanie urbanistyczne z centralnym rynkiem i odchodzącymi od niego ulicami. Zachowane zabudowania pochodzą w przeważającej liczbie z XIX i początków XX wieku. Układ urbanistyczny jest objęty ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków. W obrębie podobszaru Stęszew Centrum znajduje się znaczna liczba zabytków nieruchomych, z których najcenniejszy jest kościół parafialny pw. Św. Trójcy o metryce średniowiecznej. Z jednej strony stosunkowo wysoka liczba zabytków stanowi kapitał i buduje atrakcyjność podobszaru, z drugiej strony stanowi znaczne wyzwanie finansowe związane z renowacją i utrzymaniem.

Odnośnie podobszaru Trzebaw odnotowano istnienie na terenie miejscowości zespołów dworsko-folwarcznych oraz pozostałości zameczku Klaudyny Potockiej na wyspie jeziora Góreckiego. Układy te objęte są ochroną.

Odnosnie podobszaru w Będlewie zaproponowano oparcie działań rewitalizacyjnych w oparciu między innymi o dziedzictwo kulturowe na które składają się obiekty historyczne z XIX wiecznym pałacem i parkiem Potockich.

W podrozdziale 4.4 zawierający pogłębioną analizę SWOT, wśród mocnych stron wymieniono m.in. występujące zabytki przede wszystkim w postaci zespołów pałacowo-parkowo-folwarcznych; zasobność w wartości kulturowe, przede wszystkim dziedzictwo materialne, walory krajobrazowe wynikające z występowania na terenie gminy Wielkopolskiego Parku Narodowego; walory krajobrazowe sprzyjające rozwojowi turystyki. Wśród słabych stron odnotowano znaczną degradację techniczną budynków. Wśród szans upatruje się m.in. rosnące zainteresowanie turystyką oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na rewitalizację, natomiast wśród zagrożeń niedostateczną ilość środków na rewitalizację w stosunku do potrzeb oraz spadek zainteresowania turystyką wskutek barku informacji i usług około turystycznych.

W rozdziale 6 *Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych w ramach LPR* przedstawiono trzy cele strategiczne:

Cel 1 Integracja społeczna i podniesienie aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cel 2 Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji, poprzez stworzenie warunków przyciągających inwestorów, pobudzenie lokalnego kapitału ludzkiego i wykorzystanie istniejących potencjałów

Cel 3 Poprawa infrastruktury, zagospodarowania i estetyki przestrzeni obszaru rewitalizacji.

W rozdziale 7 *Przedsięwzięcia rewitalizacyjne* przedstawiono listę 21 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wśród których wymieniono:

- *Utworzenie ścieżki kulturalno-historycznej w Stęszewie* (przedsięwzięcie nr 8),
- *Przebudowa dróg i ulic gminnych w Stęszewie* (przedsięwzięcie nr 11),
- *Upowszechnianie wiedzy na temat lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego*, (przedsięwzięcie nr 17),

Odnosnie przedsięwzięcia 8 wnioskodawcą i podmiotem realizującym jest gmina Stęszew i Muzeum Regionalne w Stęszewie. Celem jest zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego w postaci licznych obiektów zabytkowych, budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców oraz ożywienie gospodarze ulokowanych wzdłuż ścieżki. Wśród najważniejszych obiektów

zabytkowych zlokalizowanych wzdłuż planowanej ścieżki są: kościół parafialny pw. Św. Trójcy, Rynek, Muzeum Regionalne, Sanktuarium Matki Bożej Sęszewskiej. Projekt przewiduje montaż tablic informacyjno-edukacyjnych o historii i zabytkach Sęszewa, montaż elementów małej architektury, nasadzenia drzew i krzewów oraz remont dróg i chodników. Przedsięwzięcie jest zgodne z 1 i 3 celem strategicznym rewitalizacji. Szacunkowy wartość zadania wynosi 2 000 000 zł, a przewidywany czas realizacji to lata 2020-2023.

Odnosnie przedsięwzięcia 11 wnioskodawcą i podmiotem realizującym jest Gmina Sęszew. Celem jest poprawa jakości i wzrost bezpieczeństwa infrastruktury transportowej. Przedsięwzięcie polega na wymianie nawierzchni asfaltowych, remonty i budowę chodników, przebudowę infrastruktury technicznej, wymianę oświetlenia, montaż małej architektury oraz nasadzenie drzew i krzewów. Przedsięwzięcie jest zgodne z 2 i 3 celem strategicznym rewitalizacji. Szacunkowy wartość zadania wynosi 8 000 000 zł, a przewidywany czas realizacji to lata 2020-2023.

Odnosnie przedsięwzięcia 17, wnioskodawcą i podmiotem realizującym jest gmina Sęszew, Dom Kultury w Sęszewie i Muzeum Regionalne w Sęszewie. Podstawowym celem jest pomoc w zachowaniu lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego. Projekt zakłada realizację zajęć budujących tożsamość lokalną mieszkańców. Przewiduje się organizację zajęć i warsztatów ukierunkowanych na promocję lokalnego dziedzictwa kulturalnego. Planuje się organizację spacerów promujących lokalne dziedzictwo i jego unikatowy charakter, a także prezentację dziejów gminy przez pryzmat biografii osób zasłużonych dla regionu i gminy. Przedsięwzięcie jest zgodne z 1 celem strategicznym rewitalizacji. Szacunkowy wartość zadania wynosi 90 000 zł, a przewidywany czas realizacji to lata 2019-2023.

W rozdziale 8 określono ramy finansowe Programu.

Odnosnie przedsięwzięcia 9 zaplanowano pozyskanie środków z PROW, WRPO na lata 2014-2020, kredyt, granty, środki od sponsorów oraz środki własne

Odnosnie przedsięwzięcia 11 zaplanowano pozyskanie środków z WRPO na lata 2014-2020, kredyt, granty, środki krajowe oraz środki własne podmiotu realizującego

Odnośnie przedsięwzięcia 17 zaplanowano pozyskanie środków z WRPO na lata 2014-2020, środki własne i KPO

4.7. Uwarunkowania wynikające z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy Stęszew na lata 2017-2020.

W trakcie obowiązywania poprzedniego Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy Stęszew za lata 2017-2020 nie sporządzono w Urzędzie Miasta i Gminy Stęszew sprawozdania z jego realizacji. Przedstawione poniżej informacje opracowano na podstawie informacji uzyskanych z Referatu Planowania Przestrzennego oraz innych stanowisk organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy Stęszew.

Gminna ewidencja zabytków i zabytków archeologicznych:

W 2021 roku wykonano aktualizację danych i weryfikację terenową obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków i zabytków archeologicznych. Przygotowano wnioski o wykreślenie kilkunastu obiektów z gminnej ewidencji zabytków. Przygotowano karty obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków do włączenia do gminnej ewidencji zabytków.

Inwentaryzacja obiektów tzw. „małej architektury:

W 2021 roku wykonano inwentaryzację obiektów tzw. „małej architektury”. Na terenie gminy Stęszew zarejestrowano 85 obiektów, w tym m.in. zabytkowe krzyże, figury oraz pomniki, tablice i kamienie pamiątkowe.

Renowacja obiektów zabytkowych:

W zakresie renowacji zabytków będących własnością lub współwłasnością gminy przeprowadzono:

- Rewitalizacja terenu w otoczeniu dworca kolejowego w Stęszewie.
- Doraźne prace remontowo-zabezpieczające budynków znajdujących się w zasobach Miasta i Gminy Stęszew, ujętych gminnej ewidencji zabytków.
- Opracowano i przyjęto uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Stęszew na lata 2017-2023.

Ponad to Miasto i Gmina Stęszew wspierała finansowo właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem i użytkowaniem obiektów. Wśród instytucji i obiektów objętych dofinansowaniem były m.in.:

W 2018 roku

- Parafia Rzymsko-katolicka pw. Św. Trójcy w Stęszewie (50.000 złotych na prace konserwatorskie i restauracyjne przy ołtarzu głównym wraz z obrazem Świętej Trójcy),
- Parafia rzymsko-katolicka pw. Wszystkich Świętych w Słupi (50.000 złotych na remont dachu kościoła filialnego pw. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Jeziorkach).

W 2019 roku

- Parafii Rzymsko-katolickiej pw. Św. Barbary w Tomicach (18.000 złotych na renowację dzwonów),
- Parafia rzymsko-katolicka pw. Wszystkich Świętych w Słupi (58.000 złotych na remont dachu oraz montaż instalacji odgromowej w kościele filialnego pw. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Jeziorkach),
- Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Idziego w Modrzu (24.000 na prace restauratorskie zwieńczeń ołtarza bocznego i XVI. Wiecznego krucyfiksu).

Ścieżki i szlaki edukacyjno - turystyczne

W 2021 roku opracowano koncepcyjnie i wdrożono ścieżki edukacyjno-przyrodniczo-kulturowe: „Wokół Modrza” i „Wokół Jezierek” prezentujące historię i najważniejsze obiekty zabytkowe. Na realizację obu szlaków przeznaczono łączną kwotę ponad 38.430 zł.



Edukacja i promocja zabytków gminy Stęszew:

Muzeum Regionalne w Stęszewie systematycznie gromadziło materiały dotyczące historii i zabytków w regionie. W roku 2014 Muzeum wydało książkę pt. „Stęszew i okolice. Zarys dziejów do roku 1945”, której autorstwa Marii Popęda, mieszkanki. W 2018 roku zostały wydane również dwa albumy: „Stęszew na starej fotografii” oraz „Ku pamięci w 100 lecie Powstania Wielkopolskiego w Stęszewie”. Wydano również repliki starych pocztówek z miasta, a w 2021 roku przygotowało publikację: „Stęszew na starych pocztówkach”.

Urząd Miejski Gminy Stęszew przygotował w 2021 roku jubileuszowy folder: „**650 lat miasta Stęszew**”.

Jednostki oświatowe z terenu gminy podejmowały następujące działania:

- opiekę nad grobem Hieronima Zielonackiego uczestnika Poznańskiego Czerwca 1956-cmentarz oraz pomnikiem Powstańców Wielkopolskich przy kościele w Słupi;
- opiekę nad głazem w Piekarach upamiętniającym Pomnik Niepodległości z 11.11.1918r.;
- opiekę nad grobami pomnikiem powstańców wielkopolskich na cmentarzach na terenie gminy (m.in. coroczne składanie zniczy i własnoręcznie wykonanych przez dzieci i młodzież wieńców);

Na zajęciach lekcyjnych na różnych poziomach edukacji podejmowano następujące tematy połączone z wycieczkami:

- „**Wielkopolska Nasza Mała Ojczyzna**” – wycieczka po Jeziorkach (Pałac i kościół w Jeziorkach, pomnik przyrody- lipa, krzyż i głaz przed kaplicą, stare domy mieszkalne).
- *Stęszew oczami dzieci i młodzieży* – uczniowie wykonali prace ukazujące m.in. zabytki Stęszewa
- *Poznajemy historię Modrza i jego najważniejsze budynki* – uczniowie wykonują pocztówkę przedstawiającą elementy zabudowy wsi (Modrze)
- *Zabytki naszej okolicy i ich historia*
- *Atrakcje Gminy Stęszew* - przedstawiane są m.in. zabytkowe budowle występujące na terenie Gminy Stęszew – uczniowie wykonują folder lub prezentacje promujące Gminę Stęszew.
- odkrycia archeologiczne na terenie gminy Stęszew,
- udział stęszewiaków w Powstaniu Wielkopolskim i Wiosnie Ludów,
- działalności różnych stowarzyszeń w Stęszewie w 20. -leciu międzywojennym
- „**Stęszew w różnych epokach**”,
- przybliżanie osób, które odegrały istotną rolę w historii Stęszewa, Ponad to poszczególne placówki oświatowe organizowały wycieczki:
 - wycieczki do pałaców na terenie gminy (Modrze, Strykowo, Jeziorki, Sapowice, Trzebaw, Będlewo)
 - wycieczki do najważniejszych zabytków na terenie gminy w celu omówienia poszczególnych stylów w sztuce i architekturze (kościół w Tomicach, kościół parafialny w Stęszewie, pałac w Jeziorkach, Strykowie, Będlewie, budynek dawnego gimnazjum, Sanktuarium)

Organizowano również:

- konkursy prac plastycznych, których głównym tematem są zabytki z terenu gminy Stęszew
- konkursy gminne nawiązujące do historii i tradycji regionu
- przygotowanie questu, którego motywem przewodnim jest historia Stęszewa
- udział w wystawie z okazji 650 – lecia powstania Stęszewa
- przygotowanie przedstawienia teatralnego „Legenda o Dorotce”, które będzie wystawiane w tym roku szkolnym
- lekcje muzealne w Muzeum Regionalnym i Muzeum Archeologicznym w Poznaniu

Uczniowie brali udział w konkursach, projektach i uroczystościach:

- wiedzy o Wielkopolsce,
- wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim
- realizacji projektu „II wojna światowa w pamięci mieszkańców Stęszewa”
- przygotowanie questu, którego motywem przewodnim jest historia Stęszewa
- udział w wystawie z okazji 650 – lecia powstania Stęszewa
- lekcje muzealne w Muzeum Regionalnym i Muzeum Archeologicznym w Poznaniu

Nadzór nad prowadzonymi robotami ziemnymi podczas realizacji inwestycji planowanych przez Gminę, stanowiącymi zagrożenie dla zabytków archeologicznych.

W latach obowiązywania programu 2017-2020, dokładniej w okresie od 29.06.2020 r. do 19.08.2020 r. wykonano badania archeologiczne podczas realizacji inwestycji pn. ”Przebudowa dróg wewnętrznych ul. Chabrowej, dz. nr ewid. 1659/16/24, 1660/33 w m. Stęszew, której inwestorem była Gmina Stęszew.

5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami

5.1. Wynikające z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- a) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- b) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- c) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- d) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- e) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków;
- f) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami

5.2. Wynikające ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stęszew (*Uwarunkowania oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego*).

(Patrz rozdział 4.2)

5.3. Wynikające z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Stęszew na lata 2017-2023.

(Patrz rozdział 4.6)

6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Wyznaczenie podstawowych kierunków działań w realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami na lata 2022-2025 poprzedzone zostało analizą stopnia realizacji poprzedniego programu, obowiązującego w latach 2017-2020.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego ustalono następujące zasady:

Dla obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków ustala się:

– wszelkie prace budowlane, konserwatorskie, renowacyjne i rewaloryzacyjne

przy obiektach na terenach wpisanych do rejestru zabytków wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi;

– zakaz lokalizacji, wszelkich inwestycji mogących przyczynić się do pogorszenia wyglądu obiektów i zespołów budowlanych, a także osi widokowych na te obiekty i zespoły, które również mogą silnie ingerować w krajobraz kulturowy, oraz których funkcja nie jest dostosowana do charakteru otoczenia zabytkowego z szczególnym uwzględnieniem inwestycji typu: wiatraki, stacje bazowe cyfrowej telefonii komórkowej, reklamy wielkoformatowe;

– wszelkie prace sanacyjno - porządkowe i wycinki drzew na terenach zabytkowych parków, a także wydzielenia działek i lokalizacja nowych obiektów wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków ustala się:

- pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;

- nakaz zachowania bryły budynku i kształtu dachu;

- w przypadku budynków z elewacjami ceglаныmi lub z dekoracją architektoniczną zakaz zastosowania zewnętrznego ocieplenia ścian;

- odnośnie wyglądu elewacji zewnętrznych (szczególnie elewacji frontowej) nakaz zachowania lub odtworzenia na podstawie zachowanych elementów bądź ikonografii detalu architektonicznego, także układu elewacji oraz kształtu okien;

- zakaz zastosowania blachy dachówkopodobnej lub gontu papowego jako pokrycia dachu;

- odnośnie kolorystyki elewacji nakaz nawiązywania do historycznych tendencji kolorystycznych występujących na danym terenie;

- zakaz instalowania reklam wielkoformatowych w sposób zakłócający wygląd budynku oraz osie widokowe na obiekty zabytkowe;

- wszelkie prace budowlane, konserwatorsko-restauratorskie mające wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznego obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków należy uzgodnić z właściwym miejscowo konserwatorem zabytków;

- dla wszystkich budynków zlokalizowanych na terenie strefy historycznego układu urbanistycznego miasta Stęszew wpisanego do rejestru zabytków pod numerem 690/A/Wlkp decyzją z dnia 14 sierpnia 2008r.;

- wszelkie prace rozbiórkowe, budowlane, konserwatorsko- restauratorskie mające wpływ na zmianę wyglądu zewnętrznego wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków.

Odnosnie inwestycji związanych z nową zabudową pośród obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków zaleca się:

- konieczność dostosowania nowej zabudowy do kompozycji przestrzennej, w zakresie usytuowania, skali i bryły, kompozycji stylistycznej fasad, geometrii dachów, wysokości gzymsów i kalenic oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej;
- utrzymanie istniejących podziałów nieruchomości;
- zachowanie historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni;
- zachowanie proporcji wysokościowych, dotyczących szczególnie lokalizacji dominant wysokościowych mających wpływ na wygląd całego zespołu budowlanego oraz jego fragmentów, ze szczególnym uwzględnieniem osi widokowych na obiekty podlegające ścisłej ochronie konserwatorskiej, wyróżniające się charakterystycznymi cechami godnym i wyeksponowania.

Na terenie stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków zakazuje się prowadzenia wszelkich robót budowlanych, przemysłowych oraz niwelacji terenu a prace porządkowe prowadzone w ich obrębie wymagają postępowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ponadto zaleca się objęcie kontrolą stanowisk archeologicznych przez jednostki terenowe policji pod kątem ich niszczenia przez nielegalnych „poszukiwaczy” z wykrywaczami metali oraz niszczenia stanowisk podczasjazd „offroad”.

Dla ochrony stanowisk archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków oraz nawarstwień kulturowych zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz w obrębie zabytków architektury, cmentarzy i zabytkowej zieleni nakazuje się postępowanie zgodnie z przepisami odrębnymi przed wydaniem pozwolenia na budowę.

6.1. Podstawowe kierunki działań

6.1.1. Gminna ewidencja zabytków:

Systematyczna weryfikacja i aktualizowanie listy obiektów do wykreślenia lub ujęcia w gminnej ewidencji zabytków w porozumieniu Burmistrza z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Systematyczne uzupełnianie kart adresowych o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną.

6.1.2. Gminna ewidencja stanowisk archeologicznych:

Systematyczne uzupełnianie gminnej ewidencji stanowisk archeologicznych przygotowanej w formie zbioru kart i elektronicznej (wg. stanu z lipca 2021 roku).

6.1.3 Inwentaryzacja obiektów tzw. „małej architektury”

a/ Inwentaryzacja obiektów tzw. „małej architektury” została przeprowadzona w 2 poł. 2021 roku. Wykonano dokumentację fotograficzną wraz z krótkim opisem historycznym oraz ustalono szczegóły dotyczące lokalizacji i własności obiektów.

b/ przygotowanie wniosków o wpisanie najciekawszych obiektów do rejestru zabytków.

6.1.4. Aktualne pozostaje przeprowadzenie w porozumieniu z Powiatowym i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu prac rozpoznawczych związanych z pozostałościami cmentarzy ewangelickich w okolicznych wsiach oraz cmentarza żydowskiego w Stęszewie w celu ich zaewidencjonowania.

6.1.5. Rewitalizacja obiektów zabytkowych

a/ Rewitalizacja budynków mieszkalnych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków i będących własnością lub współwłasnością gminy.

b/ Wspieranie działań zmierzających do rewitalizacji obiektów zabytkowych, niebędących własnością gminy, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej Gminy Stęszew XXXVI/383/2006 została przyjęta w dniu 28 września 2006 roku w sprawie: „zasad i trybu postępowania, udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane dla obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Na ten cel co roku przeznaczana jest kwota około 100 000 zł z budżetu Gminy.

c/ Gmina podejmie prace nad projektem nowej uchwały w sprawie: zasad i trybu postępowania o udzielenie oraz sposobu rozliczania dotacji na prace konserwatorskie,

restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w Gminnej Ewidencji Zabytków.

6.1.6. Ścieżki i szlaki edukacyjno-turystyczne

a/ Opracowanie na terenie miasta ścieżki kulturalno-historycznej, informującej o jego przeszłości i zabytkach wraz z oznakowaniem najważniejszych obiektów układu urbanistycznego, góry zamkowej, rynku, zespołu kościoła parafialnego pw. Św. Trójcy, zespołu kościoła filialnego NMP Niepokalanie Poczętej (Sanktuarium Matki Boskiej Sęszewskiej), zespołu dworsko- folwarcznego, budynków użyteczności publicznej obiektów przemysłu rolno- spożywczego. Przewiduje się wykonanie tablic informacyjnych, które zostaną umieszczone przy poszczególnych obiektach, montaż elementów małej architektury, nasadzenia drzew i krzewów oraz remonty dróg i chodników

b/ Opracowanie kolejnych ścieżek edukacyjno-przyrodniczo-kulturowych na terenie poszczególnych miejscowości, łączących najważniejsze obiekty zabytkowe na terenie gminy (zespoły pałacowo (dworsko) - parkowe, zespoły obiektów sakralnych, budynki użyteczności publicznej, obiekty przemysłowe i wybrane budynki mieszkalne), informującej o ich przeszłości oraz ich korelacja z już istniejącymi szlakami: „Do źródła w Żarnowcu”, „Wokół Sęszewa” , „Wokół Modrza” i „Wokół Jeziorek” oraz innymi szlakami rowerowymi. Przewiduje się wykonanie tablic informacyjnych, które zostaną umieszczone przy poszczególnych obiektach w porozumieniu z właścicielami nieruchomości.

c/ Nawiązanie współpracy z właścicielami budynków znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków w celu ustalenia możliwości i zasad ich udostępnienia.

d/ Podjęcie współpracy z instytucjami wprowadzającymi dodatkowe oznakowania obiektów zabytkowych na drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych w celu ułatwienia dojazdu do tych obiektów.

6.1.7. Edukacja i promocja zabytków gminy Sęszew

a/ Kontynuacja działań związanych z systematycznym zbieraniem materiałów archiwalnych (zdjęcia, mapy, pocztówki i inne teksty o znaczeniu historycznym) dotyczących zabytków gminy Sęszew. Zadanie to powierzono Muzeum Regionalnemu w Sęszewie.

b/ Udostępnienie gminnej ewidencji zabytków i Programu opieki nad zabytkami Gminy Stęszew na lata 2022 – 2025 na stronie internetowej Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew.

c/ Publikacja folderu z informacjami o najważniejszych zabytkach Gminy Stęszew oraz udostępnienie ich na odpowiedniej stronie internetowej związanej z tą problematyką.

d/ Kontynuacja programu zajęć szkolnych dotyczących problematyki ochrony dóbr kultury, historii regionu i opieki nad zabytkami.

e/ Upowszechnianie wiedzy na temat lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego w formie zajęć i warsztatów budujących tożsamość lokalną mieszkańców. Planuje się organizację spacerów promujących lokalne dziedzictwo i jego unikatowy charakter, a także prezentację dziejów gminy przez pryzmat biografii osób zasłużonych dla regionu i gminy.

6.1.8. Kontakty z właścicielami obiektów zabytkowych

a/ Wspieranie poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem i użytkowaniem obiektów w tym w oparciu o uchwałę Rady Gminy o możliwości udzielenia dotacji celowej na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

b/ Ustalenie z właścicielami niektórych obiektów zabytkowych możliwości i zasad ich udostępniania dla celów publicznych.

c/ Informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków.

d/ Merytoryczna pomoc właścicielom zabytków w tworzeniu wniosków aplikacyjnych o środki na odnowę zabytków.

e/ Wypracowanie zasad wprowadzenia ulg podatkowych - np. czasowe zwolnienie z podatku od nieruchomości osób podejmujących remonty, renowacje obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków (nie wpisanych do rejestru zabytków).

6.1.9. Nadzór (ciągły w latach 2017- 2020) nad potencjalnymi inwestycjami ziemnymi realizowanymi przez Gminę, stanowiącymi zagrożenie dla zabytków archeologicznych. W przypadku takich inwestycji Gmina będzie ponosić koszty badań archeologicznych (ze środków własnych) wynikające z obowiązków inwestorskich.

6.2. Terminarz realizacji zadań i potencjalne źródła finansowania

Rok	Zadanie	Planowane finansowanie
2022	1/ Wykonanie kopii kart obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków nieruchomości i przekazanie ich sołtysom w celu ich systematycznego monitorowania.	Budżet gminy
	2/ Doraźne prace remontowo-zabezpieczające budynków znajdujących się w zasobach Gminy Stęszew, ujętych gminnej ewidencji zabytków	Budżet gminy + środki zewnętrzne
	3/ Systematyczne zbieranie materiałów źródłowych o historii Stęszewa oraz poszczególnych obiektów zabytkowych w celu ich szerszej prezentacji na stronach internetowych, w lokalnej prasie oraz wykorzystania na tablicach informacyjnych umieszczanych przy tych obiektach na planowanej trasie ścieżki turystyczno-edukacyjnej. Zadanie to wykonuje Muzeum Regionalne w Stęszewie	Budżet gminy
	4/ Kontynuacja programu lekcji podejmujących tematykę historii regionu, ochrony i opieki nad zabytkami.	Budżet gminy
	5/ Systematyczne wspieranie poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem i użytkowaniem obiektów – corocznie przyznanie dotacji celowej zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej.	Budżet gminy
	6/ Opracowanie koncepcji ścieżki turystyczno-edukacyjno-kulturowej po Stęszewie, informującego o jego przeszłości i zabytkach.	Budżet gminy + środki zewnętrzne

	7/ Cykliczne porządkowanie nieczynnych cmentarzy i miejsc pamięci narodowej, znajdujących się na gruntach gminnych	Budżet gminy
	8/ Ciągły nadzór nad inwestycjami ziemnymi realizowanymi przez Gminę, stanowiącymi zagrożenie dla zabytków archeologicznych.	Budżet gminy
	9/ Opracowanie Gminnego Planu Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.	Budżet gminy

2023	1/ Doraźne prace remontowo-zabezpieczające budynków znajdujących się w zasobach Gminy Stęszew, ujętych gminnej ewidencji zabytków	Budżet gminy + środki zewnętrzne
	2/ Systematyczne zbieranie materiałów źródłowych o historii Stęszewa oraz poszczególnych obiektów zabytkowych w celu ich szerszej prezentacji na stronach internetowych, w lokalnej prasie oraz wykorzystania na tablicach informacyjnych umieszczanych przy tych obiektach na planowanej trasie ścieżki turystyczno-edukacyjnej. Zadanie to wykonuje Muzeum Regionalne w Stęszewie	Budżet gminy
	3/ Wdrożenie ścieżki turystyczno-edukacyjno- kulturowej po Stęszewie, informującego o jego przeszłości i zabytkach.	Budżet gminy +środki zewnętrzne
	4/ Kontynuacja programu lekcji podejmujących tematykę historii regionu, ochrony i opieki nad zabytkami.	Budżet gminy

	<p>5/ Systematyczne wspieranie poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem i użytkowaniem obiektów – corocznie przyznanie dotacji celowej zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej.</p>	Budżet gminy
	<p>6/ Opracowanie koncepcji ścieżek edukacyjno-przyrodniczo-kulturowych wokół kolejnych miejscowości na terenie Gminy, informujących o ich przeszłości i zabytkach.</p>	Budżet gminy+ środki zewnętrzne
	<p>7/ Cykliczne porządkowanie nieczynnych cmentarzy i miejsc pamięci narodowej, znajdujących się na gruntach gminnych</p>	Budżet gminy + środki zewnętrzne
	<p>8/ Ciągły nadzór nad inwestycjami ziemnymi realizowanymi przez Gminę, stanowiącymi zagrożenie dla zabytków archeologicznych.</p>	Budżet gminy
	<p>9/ Aktualizacja Gminnego Planu Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.</p>	Budżet gminy

2024	<p>1/ Weryfikacja i aktualizacja gminnej ewidencji zabytków i zabytków archeologicznych.</p>	Budżet gminy
	<p>2/ Doraźne prace remontowo-zabezpieczające budynków znajdujących się w zasobach Gminy Stęszew, ujętych gminnej ewidencji zabytków</p>	Budżet gminy + środki zewnętrzne
	<p>3/ Systematyczne zbieranie materiałów źródłowych o historii Stęszewa oraz poszczególnych obiektów zabytkowych w celu ich szerszej prezentacji na stronach internetowych, w lokalnej prasie</p>	Budżet gminy

	<p>oraz wykorzystania na tablicach informacyjnych umieszczanych przy tych obiektach na planowanej trasie ścieżki turystyczno-edukacyjnej. Zadanie to wykonuje Muzeum Regionalne w Stęszewie.</p> <p>4/ Kontynuacja programu lekcji podejmujących tematykę historii regionu, ochrony i opieki nad zabytkami.</p> <p>5/ Realizacja ścieżek edukacyjno- przyrodniczo- kulturowych wokół kolejnych miejscowości na terenie Gminy, informujących o ich przeszłości i zabytkach.</p> <p>6/ Systematyczne wspieranie poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem i użytkowaniem obiektów – corocznie przyznanie dotacji celowej zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej.</p> <p>7/ Cykliczne porządkowanie nieczynnych cmentarzy i miejsc pamięci narodowej, znajdujących się na gruntach gminnych</p> <p>8/ Ciągły nadzór nad inwestycjami ziemnymi realizowanymi przez Gminę, stanowiącymi zagrożenie dla zabytków archeologicznych.</p> <p>9/ Aktualizacja Gminnego Planu Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.</p>	<p>Budżet gminy</p> <p>Budżet gminy + środki zewnętrzne</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Budżet gminy</p> <p>Budżet gminy</p>
2025	1/ Weryfikacja terenowa obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków.	Budżet gminy

	<p>2/ Doraźne prace remontowo-zabezpieczające budynków znajdujących się w zasobach Gminy Stęszew, ujętych gminnej ewidencji zabytków</p>	<p>Budżet gminy + środki zewnętrzne</p>
	<p>3/ Systematyczne zbieranie materiałów źródłowych o historii Stęszewa oraz poszczególnych obiektów zabytkowych w celu ich szerszej prezentacji na stronach internetowych, w lokalnej prasie oraz wykorzystania na tablicach informacyjnych umieszczanych przy tych obiektach na planowanej trasie ścieżki turystyczno-edukacyjnej. Zadanie to wykonuje Muzeum Regionalne w Stęszewie</p>	<p>Budżet gminy</p>
	<p>4/ Kontynuacja programu lekcji podejmujących tematykę historii regionu, ochrony i opieki nad zabytkami.</p>	<p>Budżet gminy</p>
	<p>5/ Systematyczne wspieranie poczynań właścicieli obiektów zabytkowych przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem i użytkowaniem obiektów – corocznie przyznanie dotacji celowej zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej.</p>	<p>Budżet gminy</p>
	<p>6/ Cykliczne porządkowanie nieczynnych cmentarzy i miejsc pamięci narodowej, znajdujących się na gruntach gminnych</p>	<p>Budżet gminy</p>
	<p>7/ Ciągły nadzór nad inwestycjami ziemnymi realizowanymi przez Gminę, stanowiącymi zagrożenie dla zabytków archeologicznych.</p>	<p>Budżet gminy</p>
	<p>8/ Aktualizacja Gminnego Planu Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.</p>	<p>Budżet gminy</p>

	9/ Przygotowanie Programu opieki nad zabytkami dla gminy miasta i gminy Stęszew na lata 2026-2029.	Budżet gminy
--	--	--------------

7. Instrumentarium realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

7.1. Gmina w odniesieniu do niektórych obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków planuje wprowadzenie ulg podatkowych dla ich właścicieli, warunkowane podjęciem działań zmierzających do zabezpieczenia lub rewitalizacji tych obiektów.

7.2. Nawiązanie współpracy z zarządcami obszarów leśnych znajdujących się na obszarze gminy Stęszew, właścicielami obiektów zabytkowych oraz z instytucjami wprowadzającymi oznakowania obiektów na drogach w celu realizacji założeń gminnego programu opieki nad zabytkami.

7.3. Utworzenie zarządzeniem Burmistrza, w ramach organizacyjnych Urzędu Gminy Stęszew oraz podległych jednostek samorządowych, Zespołu Koordynującego pracami realizującymi poszczególne zadania wynikające z ustaleń Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2022-2025.

8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami

Proces osiągnięcia celów Programu opieki nad zabytkami będzie monitorowany przez Zespół Koordynujący, poprzez analizę stopnia ich realizacji. Głównym koordynatorem Zespołu będzie kierownik Referatu Planowania Przestrzennego. W skład zespołu wejdą osoby zajmujące w Urzędzie Gminy Stęszew następujące stanowiska:

- stanowisko ds. inwestycji,
- stanowisko ds. planowania i zagospodarowania przestrzennego,
- stanowisko ds. dróg,
- stanowisko ds. zamówień publicznych,
- stanowisko ds. pozyskiwania i obsługi środków pomocowych.

Praca Zespołu będzie obejmowała:

- 1/ bieżący monitoring (przynajmniej raz do roku) gminnej ewidencji zabytków, uwzględniający informacje o stanie zachowania obiektów, zmianach lokalizacyjnych, zmianach stosunków własnościowych,
- 2/ ocenę zawansowania prac związanych z rewitalizacją obiektów zabytkowych;
- 3/ ocenę realizacji procesu wdrażania trasy turystyczno-edukacyjnej na terenie miasta i gminy;
- 4/ ocenę realizacji programu edukacji i promocji zabytków;
- 5/ ocenę kontaktów z właścicielami obiektów, w zakresie działań zmierzających do rewitalizacji obiektów zabytkowych.

Analiza ta będzie dokonywana każdorazowo przez Burmistrza Gminy Stęszew po upływie 2 lat funkcjonowania Programu i zakończona raportem przedkładanym Radzie Gminy. W miarę rozwoju systemu monitorowania przewiduje się weryfikację sposobu tejże oceny.

9. Niektóre zewnętrzne źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, główny obowiązek dbania o stan zabytków, a tym samym ponoszenia nakładów na prace konserwatorskie, spoczywa na właścicielach i posiadaczach zabytków. Wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane m.in. przez:

1. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (www.mkidn.gov.pl) w ramach swoich uprawnień tworzy programy wspierające między innymi prace służące ochronie zabytków.
2. Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (wosoz.bip-i.pl/public) – dotacje przyznawane są na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli, posiadaczy lub użytkowników zabytków.
3. Samorząd Województwa Wielkopolskiego (www.bip.umww.pl) – budżet województwa wielkopolskiego przewiduje środki na pomoc finansową ukierunkowaną na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Są to dotacje celowe z budżetu na

finansowanie lub dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych m. in. jednostek sektora finansów publicznych.

4. Dotacje z funduszy Powiatu Poznańskiego na prace remontowe i restauratorskie przy obiektach zabytkowych (w 2017 roku przyznano dotacje dla 16 zabytków na kwotę 1,2 mln złotych).

6. Fundusz Kościelny (www.mswia.gov.pl) – dotacje udzielane wyłącznie na remonty i konserwacje zabytkowych obiektów o charakterze sakralnym i to tylko na wykonywanie podstawowych prac zabezpieczających obiektów. Z Funduszu nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących, wyposażenia obiektów sakralnych oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wewnątrz.

7. Ponadto istnieją możliwości zdobywania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej.